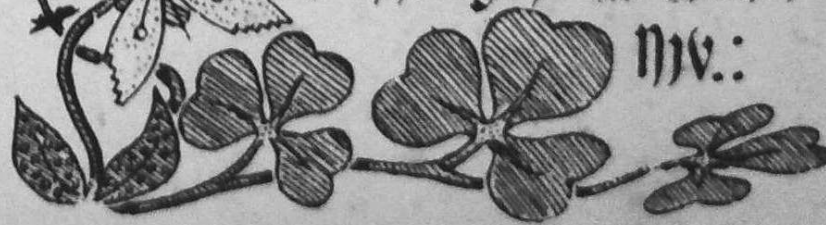

hop yezh

GWERLIN

embannet gant "Al Liamm"
Mv.:

DASTUMADENN A WERINONIEZH

RENET GANT ABEOZEN

NIVERENN GENTAN

KANAOUENNOU DASTUMET GANT G. MILIN - Levrenn 1 -
niverennet eus 1 da 46

Testenn diskrivet gant ABEOZEN

H O R Y E Z H

1 9 6 1

Tennet ez eus bet eus an
niverenn-mañ

150 skouerenn

Pep gwir miret strizh e pep
keñver gant Abeozen ha Maodez
Glanndour vvvv

TAOLENNADUR AN DORNSKRID

Dornskrid Milin implijet ganimp evit an niverenn-mañ
eus Gwerin a reomp MVOL 58 anezhañ.
Bet eo tra Milin, Vallée, J. Ollivier ha bremañ an dok-
tor-jeneral C. Laurent, ha 58 pajenn a zo ennañ.

Paper tev, arvelen, gant siell sec'h Merdeadurezh ar
Roue.

An niverennoù a lakomp amañ etre krochedoù eo ar re a
roomp d'ar c'hanaouennoù en hor mouladur.

M V O L 5 8

- (1) Pajenn 1-3 (krec'h): Maro Markiz Gwerrand
(2 vann : an droidigezh c'hallek diechu)
- (2) P.3-6 (kreiz): Gwers Radegond Pennerez Roc'han
(hep troidigezh) (lañ bann)
- (3) P.3 (eil bann) : Kloarek Lambol pe Markiz Gwerrand
(brezhoneg hepken)
- (4) P.4 (eil bann): Soun ar gwin (brez hepken)
- (5) P.5 (eil + trede bann) : Iann Es-Kolwen hag he baeron
(brezhoneg hepken)
- (6) P.6 (lañ bann) - 8 (lañ bann) : Markiz Gwerrand -
Al leur neve , iez Treger (brezhoneg hepken)
- (7) P.6 (eil bann) : Soun ann tortik (brezh. hepken)
- (8) P.8 (lañ bann) : Loiza ~~NAG/ABALATA~~ (brezh.hepken)
- (9) P.8 (eil bann)-9 (trede bann) : (An daou zen yaouank)
" Selaout eur complaisans " (brezh. hepken)
- (10) P.9 (lañ bann) - 10 (lañ bann): Kelennadur ar roue
sant Salomon (brezh. hepken)
- (11) P.9 (eil bann): "Iann a zo est da Pompiller" (n'eus
mai a droidigezh)
- (12) P.10-11 (lañ bann) : "An aotrou Tregonk..." (doare
eus an Aotrou Nann)
- (13) P.10-11-12 (eil bann) : "Ar c'hountes holl..."
(doare all eus an Aotrou Nann)
- (14) P.12-13 (lañ bann) : Ar plac'hig seiz vloaz
- (15) P.13 (lañ bann) : Ann Durgunel

- (16) P.13 (lañ bann) : Ar Bugel Pemp bloaz
(17) P.13 (eil bann) : "Eul lurvez goude koan..."
(18) P.13 (eil bann) : "Me meuz bet eur vestrezik..."
(19) P.13 (eil bann) : "Deut ganen va mestrez..."
(20) P.14 (lañ bann) : "Lekomp pep a gornad butun..."
(21) P.14 (eil bann) : "Ha p'em me kant skoed..."
(22) P.15-16 : Va map Silvestik
(23) P.16 (lañ hag eil bann) - 17 (2 vann) : Helierolland
(M. Jeanne Perrot)
(24) P.18 (2 vann) : Ann Anaoun
(25) P.18 (eil bann traoñ) : Ann Hini Goz (6 poz hag an diskant)
(26) P.19 (daou vann) : Penherez Keroulaz
(27) P.20 (lañ bann + eil bann krec'h) : Ann Aotrou Gludonou
(28) P.20 (eil bann traoñ) : "Nag ann Diaoul..." (Ur gwaller)
(29) P.21 (2 vann) : (Ar Breur hag ar C'hoar)
(30) P.21 (eil bann kreiz) - 22 (2 vann) : Ar Morvan Koz
(31) P.23 (2 vann) : Sant Julian
(32) P.23 (eil bann kreiz) - 24 - 25 (2 vann) - 26 (lañ bann krec'h) : Laeroun Plufur
(33) P.26 (lañ bann kreiz + eil bann) : Karann ar Briz
(34) P. 27 (lañ bann) : Ar C'hakouz
(35) P.27 (lañ bann + eil bann) : Kloarek Rosko

P.28 (2 vann) : "Les adieux du conscrit breton partant pour l'armée". 14 poz eus gwerz P. Proux. Mankout a ra ar pozioù 11 ha 13. Kemmoù dister er skrid.

P.28 (Adal amañ e kaver war led ar bajenn bommoù gallek kemeret e E. Souvestre, Les Derniers Bretons, mouladur 1836)

P.28 (eil bann traoñ) - 29 (krec'h ar bajenn) : "Complainte du laboureur"

P.29 (kreiz) - 30 : "Analyse du ch. 1 relatif au Léon"

P.30 (kreiz) - 31 (krec'h) : "Le drap mortuaire" (édition 1836, t.1, p. 62)

P.31 (kreiz) : "Chanson du Marié" (Derniers Bretons, 1, 55-56)

P.31 (traoñ) : "Chanson de la Mariée" (Dern. Bret. 1, 56-57)

P.32 (krec'h) : "Hommage à Dieu dans la solitude" (Dern. Bret. 1836, Tome II, p.196-199)
P.32 (kreiz) : "Le petit pauvre" (Dern. bret. 1, p. 196-197)
P.32 (traoñ) : "Sone" (Dern. Bret. 1, p. 197-198)
P.33 : "Trois autres sones" Tréguier (Dern. Bret. 1, p. 198-199 ; 201-202 ; 203)
P.34 : "Le pillouer"(traduc.) (Dern. Bret. II, p. 180-181)
(An notennoù a zegasomp amañ diwar-benn ar p.28-34 a zo ar re lakaet gant J. Ollivier ouzh brouilhed an eilskrid en deus savet eus dastumad Milin ha roet gantañ, hervez ar Mezeg-Jeneral C. Laurent, da Levraoueg Roazhon)

- (36) P.35 (lañ bann, eil ha trede) : Guerz Santez Enori
(37) P.35 (trede bann) : Kure Lokirek
(38) P.36 (lañ bann hag eil) : (Mac'haid Charlez)
(39) P.36 (trede bann) : Moriset Iann Skolan
(40) P.36 (eil bann kreiz) : "Lazit ho pried, me rai va hini"
(41) P.37 (lañ Bann) : (Ar C'hloarek hag e vreur labourer)
(42) P.37 (eil ha trede bann) : Persoun Leskoat ha Jeanne ar Gallik
(43) P.37 (trede bann traoñ) ha 38 (lañ bann) : Ar Paour
P.38 (eil bann) : Biroun ha Destin (Ar ganaouenn-mañ a vo diskrivez da heul un dornskrid all, MVOL 14 folleñ)
(44) P.38 (trede bann) : Ar seis Manac'h
(45) P.39 (lañ bann + eil bann krec'h) : Ar Paour Keaz
(46) P.39 (bann eil ha trede) : "Complainte sur la mort violente du P. Guillaume Lecourt, gardien des Cordeliers du monastère de N.D. de Grâces, près Guingamp"
P.40-41 (brezh. ha galleg keñver ha keñver)
P.42-43 (krec'h) (brezh. hepken) : Koantik Holl
Diwar ar werzenn-mañ (poz 14, trede gwerzenn) : Gra evel ann eostig, gra, paour keaz barz Koad-ann-Notz, e o'heller dastum ez eo un oberenn gant Y.V. ar Yann (Eostig Koad an Noz).

P.43-54 : CANTICOU (tennet eus Dornskrid Botmeur)

" Tiré d'un manuscrit breton appartenant à la bibliothèque de la Marine, manuscrit copié, dit la préface (je suppose par Mr du Botmeur à son chateau entre Bras-pars et Morlaix) sur un livre composé par le P. Julien Maunoir, jésuite, successeur de Michel le Nobletz. (Je ne changerai rien à l'orthographe de ce manuscrit) "

P.43 (2 vann) + 44 (lañ bann) : Cantig ouar buhez ar Seiz Sant

P.44 (krec'h) : "Expressions et tourmures tirées de la Vie de Ste Nonne (Buez santez Nonn) "

P.44 (eil bann) + 45 (2 vann) + 46 (2 vann) : Cantig ouar buhez sant Guillerm patron ann Holl penitantet. 240 gw. 8 sil. e pozioù 4 gw.

P.46 (trede bann) + 47 (tri bann) : Cantig ouar buhez Santes Barba pehini a zo eur santes a beder oc'h ar maro sublt. m. e. m. g. daboishardy, boelec en devesus hy composé. 248 gw. 8 sil. e pozioù 4 gw.

P.47 (trede bann traoñ) + 48-49 (2vann) : Cantig ouar buhez Santes Bodet guinidig a escopti Leon. 256 gw. 12 sil. e pozioù 4 gw. (Emb. gant L. Dujardin, Gwalarn, niv. 134, meurzh 1941. - E niv. 131, Kerzu 1940, p. 61-65, e komz diwar-benn Dornskrid Levraoueg ar Verdeadurezh : Eun dornskrid koz.)

P.49 (eil bann traoñ) + 50 (tri bann) : Cantig ouar buhez sant Julian. 240 gw. 8 sil. pozioù 4 gw.

P.50 (eil bann traoñ ha trede bann) + 51 (tri bann) : Cantig ouar buhez Santes Genof-feua. 458 gw. 8 sil.

P.52-53 (2 vann) + 51 (lañ bann) : Cantig ouar ar garantez admirabl a ziscuezas Sant Caourintin en andret un den iac'han, pe hini a oue chaset gant e dad hac e van a enep guir ha raison. 368 gw. 13 sil. ("L.Lok a laka anv an Tad Maner war ar c'hantik-mañ : diaes eo krediñ en divije eñ savet ur seurt randonezh, ken gwan ennañ ar spered relijiel)

P.54 (eil bann) + 55 (tri bann) : Darvez un dornskrid a anvomp T. 40 (Kaierig 40 pajenn, 20 anezho skrivet, gant Tanguy François, 1859) gwisket dezhañ gant Milin e zoare-skrivañ :

1. "Daou grenn-lavar" (2 werzenn ha 4 gwerzenn)
2. Rosen Plouescat (4 foz 4 gw. 8 sil)

3. Folgoet (12 poz 4 gw. 13 sil.)
4. Gwerz sant Tenenan (51 poz 4 gw. 8 sil.)
(6 poz dibenn T.40 a vank amañ)

P. 56-57-58 a zo eilpennet. Milin a verk gant se ne ra ket kalz a stad eus an darvez-mañ e-keñver ar peurrest. N'en deus ket diverket avat an div rimsdell :

- P. 58-57-56 (krec'h) : Ganedigez mab hon impalaer
P. 56 (war 2 vann) : Soudard Kastel Paol

oooooooooooo

BERRADURIOU HA SINOÙ-DISKRIVAN

En tu-hont d'ar berradurioù boaz a vo komprenet hep
liaesamant, sed amañ ar sinoù hon eus graet ganto da
ziskrivañ hon dornskridoù :

- /.../ = ger pe c'herioù bet barrennet en destenn
- ° = goude ur ger, ar sin-mañ a gas d'un notenn er marz pe e traoñ ar bajenn. An displegadur avat pe an notenn er marz pe e traoñ ar bajenn a zo an hevelep sin dirazo.
- °° = idem, evit un eil ger notennet war an hevelep linenn.
- W- = dindan ger pe gerioù an destenn e lenner ur ger pe gerioù all.
- X = dindan ger pe gerioù an destenn ez eus bet skrivet da gentañ ur ger pe gerioù all a chom dilennus.
- ?... = ger pe gerioù eus an destenn n'heller ket lenn anezho.
- (...) = en destenn, lennadur diasur. en diavaez eus an destenn, notenn a-berzh an embannour.
- = ger pe gerioù a vank (en un eilstumm)
- + = ger pe gerioù bet skrivet goude ar bomm kentañ, pe degaset en tu-hont en un eilstumm.
- a-us: = skrivet a-us d'al linenn.
- a-is = skrivet a-is (dindan) al linenn.
- M: = skrivet e marz an dornskrid.
- / = war ul lizherenn pe lizherennoù, ur varrenn a verk ez int bet diverket en dornskrid.

ooooooo

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

1. MARC MARKIZ GWERRAND

(E korn dehoù ar bajenn gentañ :)
Journée du 24 février
1856

- Mar plich ganehoc'h e selaoufed eur verz nevez zo komposet (bis) da varkiz gwerrand /hi a zo/° gret
  - Ann aotrou markiz zo e gwerrand zo balamour de zestamant hag ar varkizez e gwengamp.
  - Ann aotrou Markiz zo choumet klan /birviken/°he galen joa ne ra.
  - Ar varkizez oa oc'h ebati Tud gentil vraz a oa ganthi
  - .....
  - N'oa ket 'l lizer digoret mad n'oa ann douar war he daoulagad
  - N'oa ket 'l lizer hanter lennet na oa ar paper holl /distrempet/°
  - Ar varkizez a lavare d'he fotr a goch eno neuze: /Stagit/° pevar marc'h oc'h va c'harroz
  - me rank mont da Werrand femnoz.
  - ar varkizez a c'houlenne deuz° ar beorien pa dremene :
  - Peorien ° d'in me leveret
  - ° velét ar markiz° ha c'houl zo bet
  - Introun, hon /exkuzi a/ red
  - ° n'omp ket bet ouz ho velet.
  - Kriz vije 'r galoun na lennje en gwerrand ann hini vije klevet /ann/° aotrou hag ann introun hag int ho daou ° c'houl pardoun
  - Pardoun, emezhi, va fried, Abalamour m'am euz ho kuitet
  - Me eo, 'mezhan dle goulañ pardoun pam euz roet abek d'ec'h, Introun. ma fried paour, na vec'h ° kountant me /rafe/ breman va zestamant
  - grit ann destamant a gerfed, evel a lerfed a vo gret. Kenta testamant a eure /offr/°he hene da Zone
  - he gorf d'ann douar benniget pe d'ann iliz pe d'ar vered. Kant skoet a roinn en Plegat
- ° a-us: ez eo
  - ° a-us : biken
  - ° a-us: glepiet
  - ° a-us: Sternit
  - ° a-us : oc'h
  - ° a-us : geiz
  - ° a-us:/ann aotrou/
  - ° a-us: digarezi
  - ° a-us: + ni
  - ° a-us: 'n
  - ° a-us : + hu
  - ° a-us : rae
  - ° a-us : kinnig

e ti an aotrou sant Egat
 Kant skoet a roinn e Plougonven
 E ti an aotrou fant^o Euzen. ° a-us : s
 Daou c'hant ° a roinn e Lujvidi ° a-us : skoet
 balamour m'oun fondator ennh^o. ° a-is : meuz savet
 Kant skoet a roinn da ger 'n Introuñ
 houn-nez a garann em c'haloun
 hanter kant ebarz e Lanmeur
 da Zant Veler dindan ar c'hoeur
 Kant skoet a roinn ° e Tredrez ° a-us : c'hoaz
 /kemend/° all e Loumikeal /ann/°° trez °:kant °°: 'nn
 eun hograou nevez Á roinn da Blestiniz
 hag eunn all e sant iann ar biz
 /ma vo dekor ennh^o o viz/.
 Ar varkizez a lavaraz
 d'an aotrou Markiz pa her c'hlevaz:
 - me /zo dibourvez/° va fried, ° a-is: ne hellin biken
 /da/ ober ar pez a leveret ° a-us : 'ta
 -Dala/° alc'houe va c'habinet ° a-us: en em estlamaz
 seiz vloa zo ne ket digoret.
 Ann introuñ/a estonaz/°
 he c'habinet pa zigoraz,
 'welet ann aour hag ann arc'hant
 zo barz er c'hastel a Werrand.
 - Kaloun, emezhi, va fried
 evel a lorfed a vo gret ° a-is : mevellien
 Pemzek /domistik/°zo em zi
 pep a habit zu d'he a roi.
 pep a habit /zu/ da zougenn kaon
 m'ho /devezo/° koun euz ann anaon. ° a-is: dezo
 Etre Mountroulez ha Gwerrand
 me meuz eur varkizez ha kant
 Etre Gwerrand ha pomeno
 e meuz kemend all pe war dro.
 /pep a dregont skoet/° leve roin d'ezhe °a-us:Á gant skoet
 hag he pe c'hoaz muioe'h evithe.
 - Ma fried paour, ma em zentet ° a-us: 'n
 eun° hospital nevez vo savet
 vo ennan daouzek a beorien
 Adalek breman da virviken
 eur belek mad d'ho /instrui/ ° a-us: c'helen-hi
 ne vanko man dezho /enn/° ho zi. ° a-us : 'n

(Maro Markiz Gwerrand a zo bet embannet gant Milin e
 Bulletin de la Société Académique de Brest, IV, 1865, p.
 105-110

Dornskridoù Milin: Kanaouennoù

2. GWERS RADEGOND PENNEREZ ROHAN

Eur bennerez euz a Roc'han
 ha ne oa nemed hi he unan
 Pennerez oa pa na doa ken
 heritourez de holl moien
 Tud chentil hi daremprede
 Tud a galite d'ar Roue
 ha ne blije hini d'ezhi
 nemed hennont markiz Agni.
 Tri miz hanter eo bet padet
 ar zolennite° euz ann eured, ° a-us : lidou
 ar zommerien, ar bal, ann dans,
 Bizitou bemdez gant noblans.
 Kement man ne badaz ket pell
 na dar Roue e teuz brezel.
 Agni a oa ann huella
 a dlle bale da genta.
 Radegond doa eunn orator
 er jardin war bord ar mor
 /hag/ a bede Doue ° bepred ° a-us : eno
 ma c'hounesje enn arme he fried.
 Eunn dez edo e peden
 eunn eal euz ann env a ziskan
 Oc'h Radegond en deuz komzet
 na dezi en deuz lavaret : peden
 - Radegond /na bedit ket/
 Ho pried Agni /a zo marvet/. ° a-us : chenchit ho
 E tan ar Purgator eman, ° a-us: ne vev ken
 Pedit Doue maz ai anezhan.
 Daou enebour en em gavjont
 hag ho daou en em venvjont.
 Radegond p'he deuz her c'hlevet ° a-us: deuet
 Raktal dar gear a zo /distrout/
 Da gimiada dioc'h he mamm gaer he zad
 abalamour da respet ho map.
 Tri bloaz hanter he deuz douget
 kaon dezhan gant gwir respet,
 kaon dezhan gant modesti,
 skuilla daelou, huanadi.
 Tud chentil hi daremprede
 Tud a galite d'ar Roue
 ha ne blije hini dezhi
 nemed henn hount markiz Agni

nemed hen houn Markiz De Gange°,
 eunn den doujet enn he gontre.
 ennhez en deuz he goulenet
 Hag her reuzi° he gredaz ket.
 Tri miz hanter eo bet padet
 ar zolennite euz an eured,
 ar zonnerien, ar bal, an dans
 zo bet bemdez gant an noblans.
 Kemend-man ne badaz ket pell :
 digeri a reaz ar brezel
 Ne voa ket bet pell enn arme
 ma oe skrivet enn he bete
 da zont dar gear ha dizamant
 da ober diou vadisiant.
 e penn he borz pa oe erruet
 holl dud e di en deuz saludet
 hag eur joa vraz enn he galoun
 o c'houlou penaoz oa he introun.
 er gear ne hellaz ked choum pell
 distrei a rankaz d'ar brezel.
 Ken(t) sortial er meaz he di
 e roaz d'he vreur ar zourci
 deuz he vadou ha tud he di,
 euz Radegond dreist pep hini.
 Ne voa ket bet pell enn arme
 ma oe skrivet eul lizer neve
 e rea he bried nosvesiou gwen
 gant darn euz he zervicherien.
 e penn he borz pa z eo arruet
 holl dud he di 'n deuz ° saludet
 hag hen nen deuz ket respontet.
 nag anezho great van ebet.
 ann introun p'e devez klevet
 oa he demezel gourdroutet
 a skriv gant he goad eul lizer
 evit kas buhan d'he mamm gaer
 da zont dar gear da vaner Timad
 /diret/° oc'h buanegez he map
 - Petra zo did-te lavaret
 ma zout er giz-se koleret ?
 - Ha n'eo ket me eo ann hini
 a dle lakat urz vat en zi ?
 Ann introun pe devez klevet
 oa ar vamm gaer gourdroutet
 a leaz neuze da di 'r vagerez
 da boket d'ann daou vogel kez :
 - Kent ann deiz c'houl vo minoret
 aberz ho mamm baour glac'haret

- ° Lenn: Deganje, ha
kompreñ : Du Gange
- ° Komp.: refuzi

° a-us : her

° a-us: da viret

(Gwers Radegond Pennerez Rohan)

hi d'ar gear /a zo/ distroet ° a-us : ez eo
 e kramp ann demezel eo pignet.
 Ann sotrou a zo eat d'an neac'h
 eur gountel lansen war he vreao'h.
 hi a gomz outhan : - va fried,
 Petra zo did te lavaret ?
 petra dit-te am euz me gret
 maz oud kement se koleret ?
 Seis taol war n hugent a roaz dezhi
 ha Radegond ne gomz ket mui
 ar verc'hez a barlant°evit hi ° a-us : ra
 - Kaloun ha ne(r)z va merc'h, 'mezhi
 great eo da blaz azirak Doue.
 Ann douarerez koz a lavare
 anntronoz vintin pa zave :
 - Deomp ac'haleñ enn hano'n dreinded
 da c'hout pe seurt nosvez a zo bet
 - Va mabik paour, mar Aemaoud aze
 respount buhan ac'hanoñ me.
 Petra zo did-te lavaret
 ma c'heuz da Radegond lazet ?
 - Va Radegond amez lazet
 o kredi ann teodou milliget.
 he breur kaer a ia da c'houl pardoun
 oc'h he c'hoar gaer ann Introun.
 eunn dalm gurun a zo deuet
 hag an tirant a zo devet
 ha bruzunet he holl vemprou
 o tont d'ann traon gant ann deresicu.

3. KLOAREK LAMBOL pe MARKIZ GWERRAND

Kloarek Lambol a vonjoure
e ti 'r C'halve koz pa errue:
- Na bonjour ha joa en ti man
Fiekra Galve pe leac'h eman ?
- Nag ema duze er gampr venn
nag o tiluia he bleo melen.
Kloarek Lambol pen deuz klevet
gant an diri e/ bet pignet.
- Bonjour dehoc'h Fiekra Galve
ha c'houi deufe dal leur neve ?
- Na d'al leur neve ne dinn ket
gant ar markiz wenn° gourdrouzet.
- Gourdrouz ar markiz peza garo
na dal leur neve ni a ielo.

° Kompren: ven

Na markiz guerrand a c'houlenne
digant ann hostizez eno neuze !
- hostizez, din me leveret
hag ar c'hloarek hoc'h euz gwelet.
- Ia, aotrou, tremenet eo dre aze
Fiekra Galve oc'h he goste.
Ann aotrou markiz pen deuz klevet
eunn taol kentr d'he varc'h en deuz roet,
eunn taol kentr d'he varc'h en deuz roet
ha dal leur neve ez eo eet.
- Tud al leur neve, din leveret
hag ar c'hloarek hoc'h euz gwelet
- Ema e traon al leur o tansal
ha ganthan ann hini a gar.
Ann aotrou markiz pen deuz klevet
eunn taol kentr d'he varc'h en deuz roet,
eunn taol kentr d'he varc'h en deuz roet
hag e traon al leur ez eo eet.

- Kloarek, demp hon daou war ar gajou
daou vaout zo ha tri re vanegou
ha ma c'hounez te anezho
araok neuze c'hoari vezo.
- Aotrou, o'houi zo digentil a Verrand
ha me zo map eur paisant.
- Te oar dibab ar merc'hed koant.
Memeuz eur c'hleve hirr ha moan,
Kloarek, a droc'ho did da ruban.

- Aotrou, memeuz eur vazik a zaou benn
 a zo he c'hreiz d'ho kourc'henn.
 ann aotrou Markiz pen deuz klevet
 enn eur sut arc'hant en deuz o'houezet,
 enn eur sut arc'hant en deuz c'houezet
 triouac'h digentil zo en em gavet.

Kriz ar galon ma na ouelje
 nag el leur neve neb a vije
 o welet al leur o ruia
 gant goad ar c'hloarek o skuilla.
 Fiekra Galve pe deuz gwelet
 e bleo ar markiz eo bet lammet
 e bleo ar markiz eo bet lammet
 teir zro dal leur ganthan deuz gret.
 - Evidoud da veza lazet ar c'hloarek
 ne vi ket well euz va gwerc'hded.

Fiekra Galve a lavare
 nag er gear d'he mamm pa errue:
 - Va mamm, grit va gwele buan
 birviken anezhan ne zavan,
 birviken anezhan ne zavan
 pazeo maro an hini a garann.

(Kloarek Lambaul a zo bet embannet gant Milin e Bulletin
 de la Société Académique de Brest, tome 4, 1864-65, p. 98-
 104)

Dornskridoù Milin : Karacuennoù

4. SOUN AR GWIN

Bon! bon! ar gwin zo mad
 digasit d'omp ni boutaillad.

eur coataer, eur paezand glez
 /ar gwin pen em gevez/
 ha kement den zo war ar mez
 /da holl laouenidigez/
 a zo ar gwin ho levenez.
 E nep leac'h ne reont eur marc'had
 na vez dirak ho daoulagad
 gwin evit kenta arrez.
 Efet ar gwin gant Per ha Pol
 e tarc'hoont ho daou war an dol, bon, bon !

Eur paour kez, eur piler lan
 anavezet evit dogan
 mar deuz gwin em e borban
 zo mignoun braz d'he amezek
 pardoni holl a ra d'he c'hrek
 mar en deuz gwin ez e kontan
 kontant da zougen kernel
 ha da gana betennavel, bon, bon !

Mar komzan euz al leanezed
 em euz kalz traou da lavaret
 tanoa /ar/ gwin ° a efont ° a-us : zo
 kafe, chokola, traou lipouz
 a gemeront heb ober trouz
 emerken banne flour a lonkont ° a-is: ann traon
 /ha/ pa deu ° da ratifia
 e komansont holl da gana : ° a-us: peb a
 bon, bon ! an dra man zo mad
 ma hor befe c'hoaz /eul/° lipad

Ar pabed, ar gardinaled
 ar rouanez hag ar brinsed
 a lez an dour a gostez ° a-us: desho 'met
 ne zervich /nemet/° da walc'hi ° a-us: ho
 ho min hag ivez penn /ar/° fri.
 pa vez outhan morlarjez ° a-us: ho o'halon
 neuze 'kanont A greiz kalon°
 ne oufac'h ket war be seurt ton,
 bon, bon !

Dan dud chentil ez eo ebad
efa gwin hag ober chervad
Leve ho deuz hag arc'hant gwenn
dezho ne hell markout nep tra
hervez ho goad ho deuz pep tra
Lakaat rinsa ar veren
rinset kempen ha leun a vin
e tistro buan deoc'h ho min
ker buan hag eul luc'heden
neuze e kanont a greiz laloun
ha n'oufac'h ket war beseurt ton,
bon, bon

Gwelet a riz war an divreac'h
en deiz all dougen daou vanac'h
ho daou a urz sant Martin
ho daou ez oant ken horel
n'hellent mui en em zerc'hel
hag o ruilla ho zac'had gwin
kel leun a oa ho feultrin
/neuze/ e kanont a greiz ho c'halon
ne oufac'h ket war be seurt ton,
bon, bon

em eur gatredal en deiz all
eur chaloni mezo mik dall
deut he dro da gana 'n antien
sao en he zav da rei an ton
digor he c'henou evel eur forn
a denfe anezhi eur c'hoanen
heman ne zanje e nep tra
nemed er pezh a zea da gana
/ a griaz a bouez he benn/ :
bon, bon

boutou prenerien sant fransez
a lonk ar gwin evel al lez
er c'houent c'hon diarc'hen.
studia tam ne bermettont
habil awalc'h int /mar keront/
mar deo ar gwer a zoare.
pho deuz efet evel toullou
e kanont holl evit grasou
bon, bon !

Setu echu brema ar zon
roit din eur banne braz ha don

(Soun ar gwin)

roit, roit ha roit eleiz
/ha me gano beteg ann deiz/
bon, bon!

dizec'h holl eo va c'hornaillen
na roit ket din eur banne
eur banne braz
dizec'h holl eo va c'hornaillen
diskargit 'ta leiz va gweren
diskargit din hed an deiz
ha me gano gwalc'h va c'halon,
me gano dehoc'h laouen va zon

o a-us: war ho
c'hont

Dornskridoù Milin: Kanaouennoù

5. IANN ES-KOLWENN HAG HE BAERON

(E korn ar folleñn :)
1856 Larz - gardien
des subsistances

Iann Es-Kolwenn hag he baeroun
a zo deut da c'houlen pardoun,
a zo deut da c'houlen pardoun,
ha de bec'hejou remission.

En ti oa noz paz int antreet
ha noz-vad en deuz lavaret :
- noz vad da holl dud an ti-man
hag eet int da gousket enghan ?

eet eo aman 'n holl da gousket,
nemet oun me a zo chommet
a zo choumet me va unan
da laza 'r goulou da baka 'n tan.

O itroun Varia an dreinded
piou ar re man a zo deuet
mem boa alc'houezet va dorjoui
ha prennet mad va bolejou.

- Ho grek, ho grek! na spountit ket
ouz ho map es-kolwenn e komzet,
/zo deut ama gant he baeroun,
deut gant va faeron dho kwelet
da c'houlen 'nn dra zo din red.

- Mar deo va map ez eo hemen
m'em boa he lianet e gwenn
hag eo deut e du dam gwelet
evit doare ez eo poaniet.

euz tan ar plukator e teuan
da dan 'nn ifern eo ez ann
da dan ann ifern da zevi
ma na garit va fardoni

penaoz e vez te pardonet
re ec'h euz Doue offanset
braz ec'h euz Doue offanset
Leorik da dad ac'h euz kollet.

- Leorik va zad ne de ket kollet
er mor ema triouac'h goured,
er mor ema triouac'h goured
gant eur peskik bihan o viret

'Met teir feillen ne deuz louzet
el leorik va zad ma leret :
unan dre c'hoad, eun all dre dan
eun all gant va daelou va unan

euz an dan ar plukator e teuan
da dan ann ifern eo ez ann,
da dan ann ifern da zevi
ma na gerit va fardoni.

- Penaoz e vez te pardounet
re ec'h euz Doue offanset,
re ec'h euz Doue offanset
da beder c'hoar ac'h euz gwallet.

- Ouzoc'h ervad, va mam, emeuz
mez dre ar c'hlae'har hag ar c'heuz
na paz oun pardonet gant Doue,
va mam baour, pardounit ive.

euz a dan ar plukator e teuan
da dan ann ifern eo ez ann,
da dan ann ifern da zevi
ma na gerit va fardoni.

- penaoz e vez te pardonet
re ec'h euz Doue offanset
re ec'h euz Doue offanset,
pevar bern ed c'heuz din devet.

- Ouzoc'h ervat, va mam em beuz
mez dre ar c'hlae'har hag ar c'heuz
na paz oun pardonet gant Doue,
va mam baour, pardounit ive.

euz a dan ar plukator e teuan
da dan ann ifern eo ez ann,
da dan ann ifern da zevi
ma na gerit va fardoni

- penaoz e vez te pardounet
re ec'h euz Doue offanset
/re ec'h euz Doue offanset/

(Iann Es-Kolwenn hag he baeron)

/triouac'h loen gorn ap/
devet eo'h euz din an ti forn,
kaera loened, triouac'h loen gorn.

- Ouzoc'h ervad, va mam, em euz
mez dre ar c'hlae'har hag ar c'heuz
na paz oun pardounet gant Doue
va mam baour pardounit ive.

- Euz a dan ar plukator e teuan
da dan ann ifern eo ez an
da dan ann ifern da zevi
ma na gerit va fardoni.

- Penaoz e vez te pardounet,
re ec'h euz Doue offanset,
re ec'h euz Doue offanset,
daou lamp arc'hant, daou aour 'c'heuz laeret

- Ouzoc'h ervad, va mam, em euz
mez dre ar c'hlae'har hag ar c'heuz
na paz oun pardonet gant Doue,
va mam baour, pardonit ive.

Euz a dan ar plukator e teuan,
da dan ann ifern eo ez ann,
da dan ann ifern da zevi
ma na gerit va fardoni.

- Penaoz e vez te pardounet,
re ec'h euz Doue offanset
o laza 'r belek oc'h ann aoter
pa gonsakre korf hor Salver.

- Ouzoc'h ervad, va mam, em euz
mez dre ar c'hlae'har hag ar c'heuz
na pa zoun pardonet gant Doue
va mam baour, pardonit ive.

Va mam, va mam, azioud^o ho skoaz
sellit, gwelit Jezuz er groaz
henez en deveuz lavaret :
Iann es-kolan zo pardonet

^o(Rann-yezh Enez Vez =
a-ziouzh, a-zloc'h)

- Mar doud pardonet gant Doue
me es pardon, va map ive,
pardonet 'vez nab a bardon
a lavaraz an tad-paeron.

O tri mil al loar hag ar stered
e tri mil an heol benniget
eun ael euz an eny zo diskennet
da gaout / Ian es-Kolan eo deuet
/ganthan zo eet/

da gaout / Ian E-skolan eo deuet
evit hen digemeret /ganthan zo eet/
evit digemeret he ene
da vont da repos gant Doue.

(Sell. e Bulletin de la Société Académique de Brest,
tome 3, 1862-3, p. 382-400 : G. Milin, Iann es Kolmwenn,
légende bretonne)

Dornskridoù Milin: Karaouennoù

6. MARKIZ GWERRAND - AL LEUR NEVE

iez Treger

Na kloarek Lambaul a /vonjoure/° ° a-us : lavare
e ti Fieka /Kroac'halle/° pa errue ° a-us : Kalve
-/he bonjour/°(ha)joa barz en ti-man, ° a-us: de mad
Fieka Kroac'halle pa ne gwelann.
Peleac'h 'ma Fieka Kroac'halle
evit dont ganen d'al leur neve.
- evit d'al leur neve ne daio ket
Rak markiz Gwerrand deuz he gourdrouzet.
- dont a rai ganen d'al leur neve,
m'he deve drouk m'em bo ive.
Markiz Gwerrand a c'houlenne
dioc'h ar veserien barz er mene:
- meserien, d'in-me leveret
n'hooc'h euz ket gwelet ar c'hloarek.
- eo eat duze dal leur neve
Fiek Kroac'halle oc'h he goste,
Brava daou zen vo el leur neve.
ha markiz Gwerrand a c'houlenne
barz el leur neve pa errue :
- he bonjour ha joa barz el leur-man
Kloarek Lambaul pa n'her gwelann.
- 'Ma ahont e korn al leur neve
Fieka Groac'halle oc'h he goste.
Markiz gwerrand a /vonjoure/° ° a-us : lavare
d'Kloarek Lambaul eno neuze :
- Kaeroc'h eo da zillad, herve ar c'hiz,
/evit ma c'he° va hini/ ha me markiz ° a-us : re
- Na mar doun enn habit kaer man gwisket
ar c'horf man en deuz hen gounezet.
sarret oa da ialc'h pa oa paet
ha va hini-me a oa digoret.
Lez brema, Markiz, da ziskouriou
vit ma komansomp ar gourenou.
- vit da c'houren did-te ne d-inn ket
paotr kalet oud am eus klevet
da c'hoari ar c'hleze ne larann ket.
N'oa ket he c'her peurlavaret
triqueac'h kleze noaz zo dic'houinet,
hini ar markiz zo ann naontekvet.
Kloarek Lambaul enn dro a ruille
kemend den a oa el leur neve,
difen he zous koant diouz he goste.

Markiz Gwerrand a lavare
da Gloarek Lambaul eno neuze :
- Taol da gleze brema d'ann traou
ni (a) vo mignonned hon daou.
Kloarek Lambaul 'oa eunn den klouar
a daolaz he gleze d'ann douar.
N'oa ket he gleze d'ann douar peurdaolet
Tricouac'h kleze noaz zo dic'houinet,
hini ar markiz zo naontekvet.
Markiz Gwerrand a lavare
da Fieka Kroac'halle eno neuze :
daoust eo did /pe/° vervel /brema/ patant °a-us: te
pe dont ganen-me da Werrand.
- Gwell eo ganen mervel brema
p'eo maro ann hini 'garien muia.
Tud al leur neve a lavare
da varkiz Gwerrand eno neuze :
- Markiz Gwerrand, fall hoc'h eus gret
dispartia daou zen a eured.
Doue ra bardonno ann anaoun,
'maint ho daou war ar vaskaon
eat int d'ober ho feoc'h gant Doue
/Doue/° ra vezo gant ho ens. °a-us : peoc'h

Dornskridoù Milin : Kanacuennoù

7. SOUN ANN TORTIK

e ti an tortik me zo bet
kalz a draou am euz gwelet
-----
e ti an tortik ema'r cher
'z euz teir logoden oc'h ar ber
-----
teir logoden ha teir raz
hag eun hanter stripou kaz
-----
daou gavel etal an tan
map ha merc'h e peb unan.
-----
ha daou all war leur an ti
map ha mero'h e pep hini.
-----
daou all er park o labourat
hag a ia da heul ho zad.
-----
ha daou all en ti lochen
ha daou all azioc'h he benn
-----
hag ar c'hrek enn he gwele :
gouigour, gouigour adarre.

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

8. LOIZA /HAG ABALARD/° ° hag Abalard a zo bet
diverket gant Milin e-unan

Gwechall pa oann bihanik er guer e ti va zad
evit eur plac'h seitek vloaz me a ioa desket mad
Me ouie kana r prefas kouls hag ann ofern bred
ha konsakri hostiou koulz ha belek ebet.
- Livirit din plac'h iacouank pa zoc'h a galz desket
C'houi anavez al louzaouen pini awan ann ed ?
- Lagad kleiz eur marvran ha kaloun eunn tousseget
ann ad diwar ar raden noz gouel ian dastumet
mac'h hadiz va louzou
Kenta ma riz sorcerez da c'hout hag he oa mad
parkad
oa enn eur mesiad segal er gear e ti va zad
eat ioa
a ioa eat d'he hada triouac'h poezellad vad
pa cent diwanet
noa bet diwar n ezho nemet triouac'h skudellad
Me a meuz eur c'hroufik bihan er gear e ti va zad
neb a zigoro anezhan en dezo kalounad
zo ennan teir aer viber o viri eur serpent
Mar teu va zerpant braz e vezo nec'hamant
ec e vez hen bevet
neket euz a gik klujar /ken nebeut kevelek/
nemed gant goad bugale kent beza badezet
enn eur c'horn euz eur park kasit va c'hroufik bihan
C'houezit tan war nezhan tec'hit pell diout han,
Me ia brema d'ar maro p'oun dar maro barnet
goude va fallagriez emeuz hen dellezet.

(dindan an darn-mañ, penn kentañ un eilstumm all
eus ur skritur dishevel sklaeroc'h he liw, bepred
a-berzh Milin):

Kenta ma ziz d'ar studi da zeski ar gallek
Me na ouien ger doue nemet ar brezounek
brema me oar gallek ha c'hoaz skriva ha lenn
ha c'hoaz miret oc'h eur belek da laret ha ofern
- Na plac'hik pevarzek vloaz na din me leveret
gant piou ez hoc'h hu bet koulz kelennet ha desket
- Na gant eur c'hloarek iacouank a gichen ti va zad
e oc desket din me ann drouk eleac'h ar mad
ennhez na c'hase gant han na bemnoz d'ar zabad
Kenta ma ziz d'ar zabat me a oc braz souezet
o velet ar zorcerien hag ar zorcerezet.

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

9. (AN DAOU ZEN YAOUANK)

(Notenn : Ar ganaouenn-mañ skrivet well-wazh gant Milin war eil bann ar bajenn 8 ha trede bann ar bajenn 9, hep teurel ple ouzh ment ar gwerzennoù, nemet evit ar peder dibenn, a zo anezhi niv. 1 Dastumad Penwern : An daou den iaouank. Savet eo ivez e gwerzennoù 13 silabenn, pozioù peder gwerzenn kanet alies war un ton bale. Kanet eo bet da Penwern gant Jannet Kerguiduff, neerez gloan, Taole, 19 a viz kerzu 1850. Skrid Penwern a zo klokoc'h evit ur wech, nemet bepred ar c'hemmadurioù a zo luziet gantañ. Testenn Vilin a zo hep talbenn ha kentoc'h diaes da lenn .)

Selaouit eur complaisans
great da zaoz zen iaouank
daou zen a gondition
estimet enn ho farrez
gant an dud a feson.
n'ho deuz nemet unnek vloaz
pa ho deuz en em joazet.
partout el leac'h m'en em gavent
enn hent gant ho loened
ann hini en deveze gwasa
egile er sikoure
ber e kavent ann amzer
o tremen ho buez.
paz int daouzek vloaz echu
int eat d'ar c'hatekiz
e kommansont adarre
hag e reont ar c'hiz
ober a reont ho zri fask
e-mesk ° ar vugale
atao e kreske gantho
chaden an amitie.
setu ho zud o welet
merk euz ho fidelite
a lakeaz o separi
ann eil dioud egile
ho zud ne ouient ket
ar finessa ho doa
ar goaz a ouie skriva
hag a gase lizerou
er vech er sizun

°a-us : e-touez

..... (Amañ e tle bezañ ur
poz war ar plac'h kaset
d'ar gouent. Kv. Penwern,
niv. 1)

da glevet ho c'helou.
 echu e ra ann amzer
 ma teu ar plac'h er meaz
 ne deuz ket ar bouer
 d'he ober leanez
 ma kommansont adarre
 evel ho gweach kenta
 chaden an amitie
 n'eo ket da zistruja.
 beteg eur bloaz war n ugent
 ho deuz en em heuliet
 ken a ze deut ar poent
 da denna d'ar billet
 na pa zeo eat er gramp
 evit monet da denna
 e zantaz he holl vemprou
 o tonet da grena
 Setu na ma lavare
 a vouez huel
 na ma teuje ganthan
 ann umero izel
 en deus astennet he zourn
 hag eat ebarz er renk
 e teuas ganthan
 ann umero hugent.
 Setu mantret e galoun
 ha beuzet gant glac'har
 ken a garje
 beza eat e k(reiz)
 ann douar
 Setu ma zo
 annoncet d'esh(i)
 gant he gamaraded
 petra en doa tennet
 na pe seurt billet.
 Setu ma lavare
 (aben) ma partije
 o velje he liana
 he lakat enn he bez.
 er sul arack ma partiaz
 ez int en em gavet
 na da ober ho c'himiad
 ez int en em laket,
 ann daolou euz ho daoulagad
 ken a c'hlepie ho dillat
 korn ar c'hleuz arretet
 ec'h ober ho c'himiad

(An daou zen yaouank)

/ann dae/ da Zoue
 pa rankan partia
 ouzoc'h° merk a garantez
 ouzoc'h a c'houlennan
 ar mouchouer zo ganeoc'h
 o sec'hi ho taelou
 me c'hallin sellet outhan
 beteg fin va deisiou.
 emeuz° a greiz va c'haloun
 (ia'ta)° va mignoun ker
 ec'h astennan va dourn
 da rei va mouchouer.
 lakit hen enn ho kodel
 (ha) dalc'hit mad dezhan
 ma n'ho pezh soulajamant
 o tonet d'her visita.
 dioc'h al liou a zougit
 ne vo ket hir ho konje
 c'houi a vezo taol distaol
 euz an eil hopital d'eben
 a ben eiz dervez goude e teuas ar c'helou
 da lavaret oa maro nag he dous enn arme
 a ben ann daouzek deiz goude hi a varvas ivez
 Doue d'ho fardouno war ho gwir galoun°.

° kempren: evit (Penwern)

° = demeus (Penwern)
 ° Penwern en deus : emei

° Penwern en deus : o sellet
 diountan

° lenn: garan-
 tez

vvvvvvvvvvvvvv

Dornskridoù Milin: Kanaouennoù

10. KELENNADUR AR ROUE SANT SALOMON

Selaouet gant eur spount gwirion
kelen ° ar roue Salomon. ° a-us : vad
Skrivet hen doun enn ho spered
ha biken ne rafed pec'hed.
red eo mervel evel eun tenn
Mont dirag ar barnar souveren.
goude'r maro eur varn spountus:
mont d'ar c'hloar pe dan tan paduz.
Ar pezh zo koz ma ren er bed
e-touez pep seurt tud ar pec'hed
eo a boan e kaver unan
a zonzh enn he fin divezan.
Rak ar c'horf hervez he natur
ne glask nemet he blijadur
ha koulskoude ember heb mar
ez ai da vreina enn douar.
ar c'horf a zo enn pep fesoun
/ken/ pitouil ha kunv vel tud mignoun
goude beza bet re vaget
e vo /ivez/° boued dar premed. ° a-us: d'he dro
ar bed man a zo ken treitour
evel eur bluen war ann dour
ann nep en em fio ennan
a vo hep mar faziet ganhan.
Laret a ra e roi hir vuhez
dar re a zo war bord ho bez,
ha d'ar re iac'h ne glanfont ket
ha d'ar re glanv distrei e iec'hed.
na laket ket ho kalounou
er bed man da zestum madou
rak madou, pa vent destumet
ne dint netra nemed moged.
/Rak/ goude /kemend/ m'ho po en em lazet
evit dont pinvidik neurbed
petra ho po evit ho poan
pa /zortif/ z eot° diwar ar bed man: ° W: eoc'h
eur goz linsel pevar blanken
eunn dorchon blouz dindan ho penn
setu eno ho tigwez den
evit ho madou n'ho po ken.
Na fiet ket enn ho iec'hed

e iacouankiz nag e gened
 ar maro /zo/ krenv /hag/ da ziskar
 ar re nerzusa d'ann douar
 ne /deuz/° brasder galloud ebet
 madou na noblans na gened
 /helfe/ tec'het lezen ° ar maro
 ho falc'hat a rei pa garo.
 Sonjit eo arru ar maro
 ma e kichen ho seulio.
 ha ne hellit ket dale pell :
 en em renkit evit mervel.
 goude ma viot-hu 'ta marvet
 ho kerent, ho mignouned
 ho kaso holl da doull ho pe
 eno ho lesfont goude ze.
 /el leac'h se eo/° e finvezo
 ho sked, ho joa ho pombanso
 eno n'ho po mignoun ebet
 nemed tign, kountroun ha preved.
 sonjit eta /ervad/° enn traou ze
 epad m'emoc'h c'hoaz e bue,
 ha pa zai ho korf d'ann douar
 hoc'h ene a nijo d'ar c'hloar.

° a-us: hell

° a-us: griz

° a-us : eno ivez

° a-us : mad

vvvvvvvvvvvvvvvvvvvvvv

(Keñveriañ e Levr Kantiko reizet gant an otro F. Guil-
louzic, Zant-Briek, ar werz-mañ dindan an taibenn: Ar
maro, hag o Kregiñ gant ar c'homzou: Chilaouet gant spont
hag eston. N'em eus nemet an eil mouladur eus 1900. N'eus
forzh penaos e seblant an destenn gozh bezañ bet adreizhet
kalz, evel er mouladurioù eus Kantikoù Eskopti St Brieg
deuet war lerc'h hemañ. Yeun ar Gow avat, en e levr : Ar
Grasou pe ar Pedennou evit ar re varo, Ar vuhez Kristen,
Rosko, 1945, p.88, a seblant bezañ chomet fealoc'h d'ar
c'homzou bet klevet gantañ.)

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

11. (IANN A ZO EAT DA POMPILLER)

Iann a zo eat da Pompiller
 da gerc'hat dour gant he bicher
 pevar ugent leo zo ac'haleñ di
 n'ouzoun dare peur e tistroi

Dousik ar c'hrek pen deuz klevet
 d'ann ti affo zo diredet
 hag out-hi en deuz goulennet
 - Iann da beleac'h ez eo eet ?

Iann a zo eat da Pompiller
 da gerc'hat dour gant he bicher
 pevar ugent leo zo ac'haleñ di
 ne oar dare peur e tistroi.

Iann war ann hent p'edo 'vonet
 eur gwerraer gant-han zo erruet
 hag oc'h Iann en deuz goulennet:
 - da belec'h ez it-hu, leveret ?

- da gerc'hat dour dam grek duze
 a zo klan fall war he gwela.
 ar gwerraer pen deuz her c'hlevet
 da Iann en deuz lavaret :

-ho kreg ne deuz ket a glenved
 deut ganen-me ma n'em c'hredet,
 deut em faner-me da guzet
 ha me 'iel enn ti da velet.

gant eur potr iacouank eo kousket.
 Hag en ti paz eo erruet
 noz vad en deuz lavaret :
 - noz vad da dud ann ti nan
 ha me vezo koaniet aman ?

ar c'hrek e devez respountet°
 dar gwerraer pe deuz he glevet:
 - deut da doma etal ann tan
 da c'hedal ma vo dare koan.

°a-us : lavaret

oc'h an daol paz int azezet
da gana ez int en em lekeet
ho c'hanouen p'ho deuz kanet
ar gwerraer en deuz lavaret :

- Me meuz eur c'hillog em faner
hag (a) oar kana ge ha kaer.
Iann pen devez her c'hlevet
euz he baner zo dilammet.

Da c'hoari 'r vaz zo em lekeet
ha gant Janned eo komanset
Ar paotr (iaouank) dre'r prenestr zo lammet
ha Iann d'he c'hrek en deuz lavaret :

- diviz etrezomp a vezo greet
ne chommin ket ganoc'h Janned

vvvvvvvvv

(Keñveriañ Penwern 112, follem 14, niv. 468 : Ed e
Ian da Pompillier)

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

12. (AN AOTROU TREGONK HAG HE BRIED - AN AOTROU NANN)

An aotrou Tregonk hag he bried
iaouankik flamm zo demezet
unan daouzek, eunn all trizek.

Abenn eur bloaz goude'n eured
eur mabik kaer hi ho deuz bet

- Va fried, petra a gafoc'h mad
p'hoc'h eus din ganet eur seurt map.

- eun tam kik kevelek pe c'had
penefe ve poan mont d'he gero'hat

-----
pa oa digwezet er c'hoad Braz
eur vaouez koz eno a velaz,
hag hi dezhan a lavaraz :

- pe vervel zo gwell enn heur ma
pe chom seiz vloaz da langisa.

- gwell eo ganin mervel brema
get chom seiz vloaz da langissa.

-----
rak va fried a zo iaouank
hag e deufe kalz nec'hamant.

Erruet er gear e lar d'he vamm :
- mervel brema siouaz! a rankann.

Kerc'hit d'in affo ar belek.
Ne anzavit ket oc'h va grek.

-----
ken a vezo he fenn binnisiet :
- Va mamm d'in me leveret

-----
na perak e ouel ar plac'hed.
o c'hober ar c'houez ez int bet
ha teir liser wen zo kollet

- teir liser wen a deu, a ia,
teir liser ama n'int netra.

- Va mamm, din-me leveret
perak e ouel ar mevelliet.

- eur maro'h karroz a zo maro
a dalie kant skoet pe war dro.

- Kant skoet a deu, kant skoet a ia
kant skoet ne dint aman metra.

- pa zeulo va fried dous enn dro
gant-han neuze m'en em glevo.

- Va mamm, din-me leveret
na pe e du na pe e gwenn
ez ear da vinnisien ar penn.

- va merc'h e du gwell 'get e gwenn
ez ear da vinnisien ar penn !

Bremañ eo deut ann edit mad °
da viska e du gwrazez ar stad.

- Va mamm, d'in me leveret
perak eo va bolz digoret ?

- Va merc'h, evit lakat da bried
eo hor bolz-ni zo digoret.

- Dalit, va mamm, va alc'houesiou
evit ° rei /d'ar paour/ va madou

° (Lezennoù da la-
kaat urzh er gwiska-
mantoù a zo bet em-
bannet meur a dro.
Eus pehini e komzer
amañ ?)

°a-us : mont da

vvvvvvvvvvvvvv

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

13. (AR C'HOUNTES HOLL HAG HE BRIED - AN AOTROU NANN)

Ar c'hountes holl hag he bried
a zo iaouankik dimezet (bis)

unan daouzek vloaz, eunn all trizek
war benn an nov mis gwiliodet (bis)

- Va fried brema p'hoc'h gwiliodet
Petra d'ho koan a c'hoanteet ?

- Va lod euz eur c'hounikl bihan,
va fried, pa ne ve ho poan.

- pachik, pachik, pachik bihan
te zo diligent ha buan.

distag din daou pe dri levran
ma zin er c'hoad da herzal.

ebarz er c'hoad pazeo antreet
eur geiel dezhan a zo roet :

- Ar geiel man me ne nezann
hinkin ha gwerzid a rankan.

- Lennit-hu ar geiel tro war dro
'welot enn-hi skrivet ar maro.

Da vervel brema enn heur brezant
pe chom seis vloaz e langissant.

- Gwell eo ganen mervel enn heur brezant
'get chom seiz vloaz e langissant.

'get chom seiz vloaz e langissant
abalamour d'am fried iaouank.

abalamour d'am fried iaouank
hag a gemerfe nec'hamant.

- Pachik, pachik, pachik bihan,
te zo diligent ha buan

kerz-te da gerc'hat din ar belek;
Lavar dezhan na zaleo ket (bis)
gant eur walfran zour oun bet skoet

- Va mam, an introun, din leveret
ha peleac'h eo choumet va fried ?

- Ma eat d'ar gear da di he dad
ema eno o tibri chervad.

- Va mam, an introun, din leveret
evit petra 'ouel ar mevelliet ?

- eur marc'h karroz a zo maro
a dalie kant skoed e pep bro.

- Livirit dezho na ouelint ket;
me rai ho akord gant va fried.

- Va mam, an introun, din leveret
evit petra e ouel ar plac'hed ?

- Er ster o kanna ez int bet;
leceriou moan ho deus kollet.

- Livirit dezho na ouelint ket
me rai ho accord gant va fried.

- Va mam, ann introun, din leveret
petra eo ar c'han am euz klevet ?

Lambaolinier iacuank a zo ama
ha ne baouezont o kana

- Va mam, ann introun, din leveret
evit petra e du em gwisket ?

- Ar o'hiz a nevez a zo deuet
va merc'h, etouez ann introunezet,

ma vezent gwisket e du e gwenn
da vont da vinnisien ho fenn.

- Va mam, ann introun, din leveret
piou a zo bet ken /affrontet/°

piou a zo bet ken /affrontet/°
na da zigeri bolz va fried ?

°a-us : divezet

°a-us: divezet

(Ar c'hountes Holl hag he bried - An Actruu Nann)

- Va merc'h, ouzoc'h nac'h n'ellan ket
ho pried ar c'hont a zo marvet.

- he fenn var he bruched a lekeaz
eur c'hoarzaden outhi a reaz.

- va mam, it d'ar gear da gaout va map
Me choumo ama gant he dad.

vvvvvvvvv

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

14. AR PLAC'HIG SEIZ VLOAZ

Mar plij ganehoc'h e selaoufed
eur verz nevez ° kompozet °a-us : zo
d'eur plac'h seiz vloaz ez eo gret.
he nam diganhi zo marvet
eunn didalvez, eur butuner
ar verc'h en noz ouz al loar skler
a ia da glask he zad d'ar ger.
hag he zad o tont d'he fedi
da zonet gant han barz enn ti
evit rei dezhi da eva,
evit he lakat da vesvia.
- N'evinn banne ha nep banne
va zad, /emezi, deut/° alese. °a-us: deut d'ar gear
pa oant /euz/° meaz ann hostaleri °a-us: e
da zont° a goste 'pedaz anezhi. °a-us: /hen he fedaz/
- Va zad, eme hi, ne dinn ket
ne dinn d'ober eur seurt pec'hed.
- Ma ne res-te ket ar pec'hed
te 'iel warc'hoaz da glask da voued.
- Gwell eo garen mont da glask boued
evit ober eur seurt pec'hed.
Tri zervez hanter ez eo bet
nep kacout bruzunen ed ebet
hag hi da antren enn eun ti,
goul eun tamm bara da zibri.
Ar c'hrek dezhi he deuz laret :
- It alese da c'hounid boued.
hag hi da vonet ac'hane
da bignat enn eur park neuze
da c'hout hag hi 'gavje 'r c'hreunen
a roje d'he c'haloun souten.
Dre gemend m'he devez baleet
ne deuz kavet greunen ebet.
etal ar gouent eo arruet :
goulen kovez hi e deuz gret,
ma raje he c'homunion genta,
kent monet diwar ar bed-ma.
pa roet dezhi eur binijen °a-us : setu 'r
/arruet ar/° verc'hez enn he c'hichen

- Perak e roez-te pinijen
da eunn eal zo gwisket e gwen
hounnez a zeui ganen d'am zi
ha te choumo enn da hini.
el leac'h m'oa bet o c'houlen boued,
ar vrek he doa he reuzet
he holl madou a zo devet
hep n'oe gwelet /na/ tan na moged

vvvvvvv

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

15. ANN DURZUNEL

Kalz a amzer amez kollet o stigma va lasou
klask tizout ann durzunel kousket war ar brankou.
Na distignet eo va las ha tennet em eus fall,
tec'het eo ann durzunel ha nijet er c'head all.
Dioc'h ann noz ha dioc'h ar mintin me 'ghev al laboused
o kana dre ar c'hoajou, e blenchou 'r gwez pignet.
Ne deuz hini anezho hag a drid va c'haloun
par ma ra ° ann durzunel o ouela he mignoun °a-us:mouez
- ma teu ar chasseur iaouank da ober din° mervel °komp:
birviken n'ankounac'hain maro ann durzunel. dei
ma teu ar chasseur iaouank da ober din° mervel °komp:dei
me a varvo gant glac'har ia d'am mignoun fidel.

-----
petra eo ta, turzunel, a dammant ho kaloun ?
- maro eo, emezhi, va fidela mignoun

Dornskridoù Milin : Kanacuennoù

16. AR BUGEL PEMP BLOAZ

Nep° en deuz c'hoant da ouela truez °a-us : Ann him
et dillun d'ar C'hastel nevez,
et dillun d'ar C'hastel nevez
c'houi a ouelo kalz a druez.
c'houi a welo krouga, leski
brava plac'hik a vo enn hi,
c'houi welo krouga Mari Gabiten
hag he breur kaer enn he c'hichen.
Ar plac'hik pemp bloa a lare
d'ann dud a justis eno neuze :
- Lezit va mamm hep he leski
me a iel enn tan evit-hi.
- ho! plac'hik pemp bloa, n'efet ket
pa n'hoc'h euz ket hen dellezet.
Ar plac'hik pemp bloa a lare
toull dor he zad pa zigweze :
- Va zad, digorit d'inn ann or
ho merc'h pemp bloa a c'houl digor.
- Plac'hik pemp bloa, d'in leveret:
hag ho mamm baour pe leac'h eo eet ?
- Va mamm zo krouget ha losket
he ludu enno avel gwentet.
- plac'hik, plac'hik, d'in leveret
petra ann abek e doa gret ?
- Abalamour d'eur bugel bihan
e devoa krafunet enn tan .
- M'he divije din lavaret
m'em bije 'r bugel anzavet.
plac'hik pemp bloa, iit alese
gant acun ann avel ma trofe.
Ma teufe 'nn avel diwar Folkoed
dre doull ann alc'houe vec'h loret.
ar plac'hik pemp bloa a ouele
e liorz he zad pa azeze
- ho! Introun Varia ar Folgoad
hou man zo din eur galounad:
krouget va mamm, loret va zad
e liorz he zad paz eo azezet
hag eno hi a zo marvet
eur blanten warn-hi zo savet.

Dornskridoù Milin : Kanacuennoù

17. (EUL LUNVEZ GOUDE KOAN...)

eul lunvez goude koan pa cunn-me koaniet mad
ha me mont d'am liorz evit bale eur pennad.
Me klevet eu/nn eostik/° war ar bod o kana, °a-us: 1 labous
kana a rea ker koantik, ker gae ker manivik
giz ma ve eunn hograou peotramant eunn eostik
ne deo ket ..... ez cunn-me ankeniet :
va c'hildant zo o vreina ha va bleo zo louet.
- Lavarit, plac'h iacuank, perak oc'h ankeniet,
pe c'houi zo klan a galoun, spouronet ho spered
- N'ounn ket klan a galoun, na troublet va spered
gant keuz d'am iacuankiz /eo ez cunn ankeniet/°. °a-us: zo
Nijet eo va iacuankiz, eat eo enn he roud abiou tre-
hag em be peder askel n'oun ket vit he zizout. menet.
hag em be pevar zroad hag henvel oc'h ar c'had
da vont warlerc'h va iacuankiz n'helfen ket....

Dornskridoù Milin: Kanaouennoù

18. (ME MEUZ BET EUR VESTREZIK ...)

Me meuz eur vestrezik n'euz ket pell a ze
he c'homzo zo ker koant he zellou ker mignoun
great e deuz eur prizoun da lakat va c'haloun
ne ouzoun /oc'h/ petra zo henvel out hi
pe eur rozen ruz, gwen, zo o vont da zigeri,
pe eul lilien han rouanez ar bokejou
zo hirio o tigeri ha warc'hoaz a zerro
euz ann holl bokejou, me ne gavann hini
henvel oc'h va douz koant, henvel oc'h roz Mari
hounnez a vleunv er goan kerc'houlz evel enn han
ken a deu gant ann amzer he griziou da zec'ha

.....

Dornskridoù Milin : Kanacuennoù

19. (DEUT GANEN, VA MESTREZ ...)

Deut ganen, va mestrez eunn tu bennak a-gostez
ha me ia da gounta dehoc'h eunn darn eus va buez.
pell zo e leverer, hirroc'h ez eo gwir
/ne deuz den war an douar/
pa vez ann den euruz ne gav an amzer hir
ne deuz den war ann douar na biskoaz ne deuz (bet)
ken kiriek d'ar gwall deodou evel maz our-me bet.

.....

Dornskridoù Milin : Kanacuennoù

20. (LEKOMP PEP A GORNAD BUTUN...)

Lekomp pep a gornad butun
Trai da dirai la diron lon lire
ann amouroust zo importun
hag evomp-ni pep a vanne
ann eil da iec'hed egile.

-----
unan bennak zo het exprez
oc'h va droug prezek d'am mestrez
hag en deuz lavaret dezhi
e kaven mad ann eaudevi.

C'hoaz en deuz lavaret ouспен
e karien dour ar vinien
ne ket he faot ma zoun goaz mad
hag ez eo truillek va dillad.

-----
enn eunn ti korn war ar menez
ema va dous, va c'harantez
abarz ann noz me he gwelo
pe va c'halonik a vanko°

°a-us : ranno

-----
va c'halounik ne ket market°
va dousik koant am euz gwelet
va dousik koant e velann
kousket ganthi a c'hoantaann.

°a-us : rannet

-----
eunn noz pe zicu pa ne raen ken
me he c'haro da virviken.
Ann hini gousko enn noz kenta
a rai ann eil, ann diveza
a rai ann eil hag an trede
ha bete'r maro goude ze

vvvvvvvvv

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

21. (HA P'EM ME KANT SKOED...)

Ha p'em me kant skoed ha me monet da roll,
mont gantho d'an davarn evit ho frita holl.
Pa deuin-me d'ar gear e livirinn d'ar c'hrek:
fripet eo ar c'hant skoet, n'euz manet eur gwennek.
Ar c'hrek a lavaro : - pep tra zo evelse.
ganhoc'h int gounezet hag e reot adarre.
azezit-hu aze e kichennik ann tan
me gerc'ho d'ehoc'h eur banne da c'hortoz ho koan.
Diviskit ho lerou hag iit enn ho kwale.
Krogit em diou zournik ha va chachit ive
hag antronoz vintin pa zavaz er-meaz ar c'hrek
evit kounta 'nn arc'hant ne oa manet gwennek.

VVVVVVVVVV

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

22. VA MAP SILVESTIK

Pradik
Etre /vali/ Sant Hervé ha penn parrez ann dre° ^{°M:Tref}
euz eunn digentil iacuank o sevel eunn arme laouenan
euz eunn digentil iacuank o sevel eunn arme
/me meuz eur map silvestik hag a zo eat ivez/
hag a ielo ive
n'euz tad war ann douar ker glac'haret ha me
Kenavo^{ezo}/va map/ silvestik pa o'neuz bet ar vodante
brema me va unan
ken a vezi distroet nem bezo nemet poan
da ouela, a zisec'ho ama gant g
evel ar map prodik, aotrou Doue ta Silvestik
ma vijez bet er gear e vijez
te poa pemp kant skoet leve e kornik prez da dad (1)
ouspen daou c'hant livr leve te oa eur fortun vad.
hardisegez am euz mont a rinn
Me meuz ann hardisegez da vonet d'he c'houlenn
na digant evit mont
digant tud a enor digant he gabiten
- Aotrou ar c'habiten, na dir-me leveret :
evit kaout Silvestik, c'houi vezo digollet.
pegement a zo red ?
Ni hon euz kalz a vadou lakit hen er valans
madou
Aotrou ar c'habiten, me roi he bouez a zevans
ha ne deo ket c'hoaz awalc'h kement se
me a roic ouspen dec'hu pouez va inkane.
neuze
ar c'habiten /pam c'hlevaz/ en deveuz lavaret :
ounn meurbet
- o klevet ho komzou me zo bras souezet.
C'houi fell d'ehoc'h trompla'r roue ha kaout he zoudarded
n'euz soudard em banden a garan evel d'han
me meuz eul laouenanik e kichen toull va dor
e kreiz etre daou venik eno e ra he c'hor

(1) Er marz war tu dehoù ar follenn e lenner ar bruzh-
adoù-mañ: hep dale Silvestik - ganste dilezet - me ne vin
biken laouen - ken a vezi distroet - o c'hadal da zistroi
- a zec'ho gant - a zo eat d'ar brezel .

bemnoz   bep mintin
 dioc'h ann noz hag ar mintin ne ra nemed kana
 me garje kacout eur galoun vije hevel out ha.
 - te c'heuz diouaskelligou da vont dreist ar mor braz
 kerz da gerc'hat din me kelou Silvestik c'hoaz :
 - Debonjour dehoc'h Silvestik - ha did te hini bihan,
 petra zo a nevez maz oud deut er vro man.
 - Me zo digaset ama gant da dad glac'haret
 vit kerc'hat da gelou, gout peleac'h oud choumet.
 - disken 'ta laouenanik, disken war da zaou droad
 me skribo did eul lizer da gas d'ar gear d'am zad.
 me skribo did eul lizer evit he gas d'ezhan
 aben daou vloaz ama m'en em gavo gant han
 pa edon enn traougoadik
 enn neizur em gwele kousket mad
 me gleve ar merc'hed paour o kana soun va map.
 eur plac'h iacuank
 ha me sevel ac'hano ha komans da ouela
 o va
 /aotrou/ Doue, va map Silvestik, peleac'h emoud brema ?
 petra rinn-me brema
 peleac'h oud te choumet, marteze oud marc
 a bell dreist ar mor bras pemp kant leo dioc'h da vro,
 ar marc
 Taolet da eskernigou da vont gant ann dour red
 Taolet da zaouarnigou da zibri d'ar pesked
 Pa edo he /vap Silvestik/ oc'h ober dezhan kaon
 dad glac'haret
 edo he vap Silvestik er gear oc'h he selaou
 - Debonjour deoc'h, va zad, tavit, na ouelit ket
 deut
 Setu ho map Silvestik erru d'ar gear d'ho kwelet

ooooooo

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

23. HELIEROLLAND

o E korn dehoù ar follenn :
M. Jeanne Perrot

Er bloaz man ez euz gwal vloavez
 ma laz ho bugale er gragez
 ma laz ar gragez ho bugale
 helierolland a laz he re.
 Lazet e deuz he map kosa
 'vit ober aotrou'r iacuanka.
 Helierolland a lavare
 d'he flac'h a gambr en nozvez-se :
 - iit holl dud ann ti d'ho kwele
 nemet ar vatez vihan ha me.
 'Hast ta buan, matez vihan,
 te zo dilijant ha buan,
 da lakaat dour var an tan
 da skaota'r pennmoc'h goude koan.
 ar vatez vihan e deuz laret
 d'he mestrez p'he deuz he c'hlevet :
 - nao bloaz zo m'ounn enn ho ti
 ha n'ounn paet nemed euz a dri.
 roit d'in ar penn moc'h hag he vuez
 me laosko dehoc'h va nao blavez.
 - ne po na penn moc'h nag he vuez
 na noud ket sur euz nao blavez.
 Helierolland a bigre d'ann neac'h,
 eur gountel ganthi war he breac'h
 hag ar goulou enn he dourn all
 da laza he mab kosa e doa mall.
 er gamp d'ann neac'h pa zeo pignet
 he map kosa a oa kousket .
 d'he map iacuank e deuz laret :
 - Sko gant da vreur ann taol kenta
 me rai an eil hag ann diveza
 an eil, an trede d'he laza.
 ar map iacuank en deuz laret
 d'he vamm pen devez he c'hlevet.
 Ar galoun, va mamm, n'am euz ket
 da skei va breur hag hen kousket.
 - setu^o eur vagaden am euz maget
 ne rofe eunn taol em reket.

o lenn moarvat : ar

o a-us : tama, pe kent-
oc'h : sama

- nann, va mamm, ne rinn ket avad
 pa n'am c'helennit d'ober mad.
 n'oa° ket he c'her peur echmet, °a-us : e doa
 he vreur helen° zo dihonet ° komp. moarvat : hena
 war benn he zaoulin em strinket. sell. pelloc'h.
 Pardoun oc'h he vamm en deuz goulennet:
 - 'n han Doue, va mamm, n'am lazit ket.
 ken m'ho komzet gant eur belek.
 - Na po na belek na kloarek,
 mervel brema did a zo red.
 - 'n han Doue, va mamm, n'am lazit ket
 m'ho kraï introun pa na d'hoc'h ket.
 nao vilin zour meuz a leve
 me a zino dehoc'h anez he.
 me iel da zervich ar roue.
 - Lavar da in Mamuz pa gire
 emacoud aze leac'h ma varvi.
 - pa z hoc'h a liet fall d'am laza,
 va c'hasit d'ar mechaussi diana° °komp.: da vihanañ
 ma velo va marc'h va merzeria.
 - me meuz chas-red ha livrini
 'lipo da c'hoad diwar al leur-zi.
 - Ip manus tuas, Domine,
 Jezuz kemerit va ene,
 tre ho tiou voz da vont enn ne.
 Olierolland zikenn d'an traou° °a-us : dereziou
 ar goad ganthi enn he boutou,
 ken a strinke /liamou/° he lerou. °a-us : enn
 Olierolland a lavare
 d'he mitez vihan enn nozvez-se ;
 - Kea 'ta da gerc'hant gwin buhan
 d'ar vestr helen a zo gwall glan,
 ha n'ev banns anezhañ.
 Mar gerru ganez Kervengi
 na lavar ket da gevridi.
 N'oa /ket/ eat /duk paz/ dioc'h ann ti °a-is: dek kammed
 n'erruaz gant enn aotrou Kenvengi
 /oc'h ar vatez 'n deuz goulennet/
 goulenn a reaz oc'h ar vatez vihan :
 - da beleac'h ez ez fennoz-mañ ;
 - da gerc'hat d'am mestr zo klan
 ha n'ev banns anezhan.
 - Petra c'hoarvez gant va c'henderv Helen
 ma n'ev banns euz da vin gwenn.
 Ke karfac'h n'am diskulfac'h ket
 me larfe dehoc'h petra /ve arruet/° °a-us: zo bet
 ma enn he arched archedet kloz
 abacou ann taol a hanter noz.

(Helierolland)

Kervengi p'en deuz he c'hlevet
 da di he genderv helen zo eet,
 nozvez vad en deuz lavaret :
 - nos vad ha joa, barz en ti-man,
 va c'henderv helen peleac'h eman ?
 - Ma enn he vele mik kousket.
 Komzit gvestad, n'hen dihonet ket.
 - pe ma enn he vele pe nema ket,
 va c'henderv Elen rankann gwelet° °a-us: a velinn fennoz
 pa ve enn he arched archedet kloz
 ha ma c'haloun ne harzfe ket
 da velet arched va map digoret.
 - Perak ho kalon ne arzfe ket
 da velet arched ho map digoret.
 pe d'he laza enn deuz harzet °
 Ne doa ket he c'her peurechuet
 n'oa leun ar porz euz a ronseed.
 Helierolland a zo kemeret.
 Helierolland eno a ouele
 ha n'oa den eno he frealze
 nemed eun archer iaouank rajé :
 - Tavit, helierolland, na ouelit ket
 d'ho kerc'hat da goumer ez omp deut,
 d'ho kerc'hat da font d'ar veladen,
 a zo hirio er pount guen.
 Helierolland a lavare
 na d'he c'hocher en dervez-ze :
 - pourchas din me va inkane wen,
 laka eur vrid arc'hant enn he fenn,
 maz inn me kaer d'ar veladek.
 Ar c'hocher en deuz lavaret
 d'he vestrez p'en deuz he c'hlevet :
 - ma n'hoc'h euz kimiadet, kimiadit.
 d'ar prizoun da Vened eo ez it.
 (ur gwenn)
 Biskoaz den ne dreuzaz ann aleio
 nemet an aotrou Keriber.
 hennaz en treuzaz gant an alter
 klask rekour he bues d'ho vagerez,
 mez re zivezat ez eo deuet.
 Helierolland a zo dibennet.
 Ann aotru Kervengi a lavare
 da gerdangi en enn dervez-se.

- Me dije maget din nemed eur c'hroc'hen°ki °Komp, moarvat;
 Me m bije miret dioc'h ar grouk anezhi: ur c'holen-ki
 ne ket an arc'hant d'in-me a vankfe
 pa ranken gwerza va holl leve
 vit souten he buez d'he vagerez.

vvvvvvvvvvvvvvvvvvvv

(Kofveriañ Penwern, kaier 90, foldenn 281-284, niv. 195:
 Goajilin ; hag an Uhel, Gwerzioù II, kentañ kentel p.272-
 276 : Alliet ar Rolland, eil kentel p. 278-282 : Alliet
 Rolland)

Dornskridoù Milin : Kanacuennoù

24. ANN ANACUN

Eur plac'hik keaz a ouele flamm
 gant ar c'hoant°da welet he mamm. °a-us : c'haon he doa d'
 gant ar c'heuz he devoa dezhi
 goude m'oa maro digant-hi
 ouela 'rea hag huanadi
 ha n'oa den vit he frealzi° °a-us:enn noz, en deiz ar
 bete zoken° he c'hovessour °a-us:meaz, en ti
 en doa poan vraz war he zikour. °a-us:ann holl kerkoulz
 rei a reaz eunn ali dezhi
 evit gallout he frealzi :
 mont spad teir nozvez, 'mezha,
 mont war he bez da loja,
 Ne vankaz ket ar genta nosvez
 ez eaz ar plac'h-mañ war he bez.
 Ar c'henta tavancher a gasas
 war bez he mamm her lekeaz.
 pa velaz allumi ar goulou
 e lezaz ann tavancher eno
 hag ez eaz neuze da guzet
 er govesion leac'h m'oa kelennet.
 da boent ma teu ann anacun °a-us : en dro
 da ober ° he procession.
 Divizet int e teir banden :
 re zu ha re vriz ha re wenn.
 touez ar re zu edo he mamm.
 na p'he gwelaz pebez estlamm !
 hag hi o krigi enn tavancher
 hag e regi /e c'housac'h karter/° °a-us: dre an hanter
 ne vankaz ket ann eil nosvez
 maz eaz ar plac'h-mañ war he bez.
 an eil tavancher a gasas
 war bez he mamm her lekeaz.
 pa velaz allumi ar goulou
 e lezaz ann tavancher
 hag ez eaz neuze da guzet
 er govesion leac'h moa kelennet.
 da boent ma teu ann anacun
 /divizet/ int e teir banden°: °a-us: rannet...etre...
 re zu ha re vriz ha re wen. ledenn
 e-touez ar re vriz edo he mamm.

na p'he gwelaz pebez estlamm !
 eur c'hoar he doa ar plac'h-se
 a wilioudaz en nosvez-ze.
 dre ma zeo bet poll e poan
 genel a reaz eur verc'h vihan.
 ac'hano ez eaz da Landreger
 evit lakaat he heuvel.
 Ar belek out-hi a c'houlennaz
 hag enn hano he mamm he lekeaz,
 enn hano he mamm e lekeaz
 hag ann noz-ze 'r plac'hik a varvaz.
 'n tro noz he c'hovessour en deuz laret
 eur pec'hed braz hoc'h euz-hu gret
 p'hoc'h euz ann noz-man manket.
 Brema p'hoc'h eus her kommandet
 e ranko beza finisset.
 Ne vankaz ket en trede nosvez
 ez eaz adarre war he bez.
 ann trede tavancher a gasaz
 war bez he mamm he lekeaz.
 Pa velaz allumi ar goulou
 e lez ann tavancher eno
 hag ez eaz neuze da guzet
 er govesion leac'h m'oa kelennet.
 Da boent ma teu ann anaoun
 da ober en dro he frocession,
 divizet int e teir banden :
 re zu ha re vriz ha re wenn.
 e-touez ar re-man edo he mamm.
 na p'he gwelaz pebez estlamm
 hag hi kregi enn tavancher
 heb e regi dre an hanter
 da gas dezhi er govesion.
 - Gant Doue te a zo bet miret
 pa n'oud ket garen dispennet,
 evel maz eo da davancherou,
 rak kreski a reant va foaniou.
 Ar plac'hik bihan a c'heuz hanvet
 em hano ec'h euz hi lekeat
 hounnez e deuz a boan tennet
 breman ma ia d'ann eurusded
 ha te zo great ivez da blas
 Rak se ta bez e stad a c'hras.

vvvvvv

Dornskridoù Milin; Kanaouennoù

25. ANN HINI GOZ

Ann hini goz eo va dous
 ann hini goz eo zur.
 ann hini goz e deuz arc'hant
 ann hini iaouank a zo koant.
 ann hini goz a zo loudour^o
 ann hini iaouank a zo flour^o
 ann hini goz e deuz leve
 ann hini iaouank e deus dle
 ann hini goz e deuz boued
 ann hini iaouank ne deuz ket
 ha gous(kou) pen em zonzan
 an hini iaouank ar goanta.
 evel na zint deut da greski
 hag ez int kenchet e bleizi
 e pariz hag er c'heriou braz
 ar wen anezho a savaz.

^oa-us: he devez acur
^oa-us: a zo paour

vvvvvv

(Notenn : an daou bez diwezhañ, eme J. Ollivier, ne
 seblantont ket klotañ gant Ann hini goz)

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

26. PENHEREZ KEROULAZ

Va mamm baour ma n'am c'harit
da Gerthomaz va eureujit,
ha mar her grit, grit hen affo
ma erru ar markiz Meal er vro.
- Allaz, va merc'h, iacuankik oc'h,
dispoz n'hellan ket ac'hanoc'h.
Minorez oc'h aberz ho tad,
konje ho lignez a gafenn mad.
- Va lignez euz a gostez va zad
biskoaz n'ho deuz karet va mad,
nemet va c'hourdrouz va c'has abell
evit beza euz va leveou gwell.

-----
ar vatez vihan e deuz lavaret
d'ar bennherez pe deuz he c'hlevet :
- va mestrez, en em breparet,
deut eo ar markiz d'ho kwelet.
hag hi e devez respountet :
- Markiz Meal, me n'am bo ket
Kerdomaz a rankann da gacuet
Kerdomaz me am bezo °a-us: ne lavaran ket
°a-is: eo
pe va c'haloun a ranno.
Ar Markiz Meal en deuz goulennet
ebarz en ti pazeo diskennet :
- debonjour ha jca en ti man
ar bennherez peleac'h eman ?
ar bennherez e deuz lavaret
da varkiz Meal pe deuz her c'hlevet :
- Markiz Meal me n'am bo ket
Kerdomaz a rankann da gacuet,
ia, Kerdomaz me am bezo
pe va c'halounik a ranno. +
Ar Markiz Meal en deuz respountet
d'ar bennherez pen deuz he c'hlevet :
- biou ti Kerdomaz ounn tremenet
ha netra vad meuz ennan gwelat
nemed eur poul e kichen e di
so, mad da vragal d'ann ouidi.

- gaou a levez, Markiz Meal,
noud ket tremenet abiou he gear.
ne deuz prenest ebet war he di
n'en deuz arc'hant /ouz/° d'ho alaouri °a-us: a-walc'h
ar mechaussi braz e ti he dad
a dal, Markiz Meal, da holl vad.

-----
ar beorien geiz eno a ouele
ha noa den ho frealze (bis)
nemed ar bennherez a rae :
- Tavit, peorien °, na ouelit ket
deut da Gastell gall d'am gwelet(bis) °a-us: geiz
aluzen bemdez a vezo roet.
Ar markiz Meal en deuz lavaret+
dar bennherez pen deuz he c'hlevot :
-aluzen bemdez ne vezo ket roet
Rak hor madou ne badfent ket,
beb eil dervez ne lavaran ket°

Ar bennerez a lavare °
d'he matez vihan enn dervez-ze :
- Petra zo a nevez er vro-ma
ma klevan ar pave o krena.
- na markiz Meal, war he gantved°
zo erru, Pennherez d'ho gwelet,
- ha pa ve erru war he zaou c'hantved
vit Markiz Meal n'am bezo ket.
hag er gear pa zec antreet
e ti ar bennerez eo diskennet
bonjour en deuz lavaret
komz gant ar bennherez en deuz goulennet

pep eil dervez ne lavaran ket
ar bennherez e deuz respountet
da varkiz Meal pe deuz her c'hlevot:
+ - aluzen bemdez a vezo roet
aluzen da zul, aluzen da lun
hag aluzen epad ar sizun.

-----
ar bennherez a lavare
d'he flac'h a gramp enn dervez-se :
- me vel erru er vali c'hlas
eunn digentil gwisket e glaz
henvel oc'h ann aotrou Kerdomaz.

(Penherez Keroulaz)

Kerdomaz a lavare
da varkiz Meal en dervez-se :
- Debonjour a joa en ti-man
peo eat ganez nep a garann. +3 °Komp.: henaf
ro din me da c'hoar ennar°
peo eat ganez nep a garan. ° a-us : Kerdomaz, deuz
Disken markiz Meal; deuz en ti
n'oud ket refuzet anezhi.
pa vezo eur banket finisset
eunn all a vezo koumanset +4

Ar bennherez e deuz lavaret
d'he flac'h a gramp, deiz ann eured:
- digas din-me va c'horf saik
rak va c'horvik zo gwiridik,
Rak va c'horv zo gwiridik braz
gant ar c'heuz euz a Gerthomaz.
ar bennherez e deuz lavaret
dar pachik bihan affo moned,
moned buan da Gastel Gall,
da laret d'am mam ez eun klan fall.
ar pachik bihan a gemer ar c'harroz
da vont da Gastel Gall fennoz.
Da Gastel Gall me a rank moned
ha pa vankfe eul loan pep gammed.
E Kastel Gall pa zec erruet
debonjour en deuz lavaret :
- Debonjour ha joa enn ti-man
ar varkizes koz peleac'h emañ ?
donet buhan da Gastel-gal
rak he merc'h a zo klan fall.
p'edont o tont gant ar vali c'hlas
e klevjent ar c'hleier o sini glaz
e weljont ann iliz du steignet
ar bennheres a zo marvet. x2
vvvvvvv

(War trede bann ar bajenn 19, e kavomp an notennou-mañ:)
ar markiz Meal en deuz lavaret
d'ar bennheres p'en deuz he c'hlevot
- aluzen bemdez ne vezo ket roet
rak hor madou ne batent ket
bep eil dervez ne lavare

2x n'eo ket bet gant ar markiz o kousket

3 Kerdomez a lavare
d'ar markiz Meal enn dervez-se
enn eunn enezen e kreiz ar mor
eo anterret va gwir Azenor
hogen me rai evel ann ouidi
me iel war neun de gwelet di

(Ar poz diwezhañ-mañ a zo moarvat da stagañ ouzh ar sin
+ kentañ : pe va c'halounik a ranno.)

Ne ket abalamour d'ho kened
e teuan pennherez d'ho kwelet
abalamour d'ho leveou braz
a zo stag oc'h maner Keroulaz.

vvvvvvvvv

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

27. ANN AOT. GLUDONOÙ

Selanuit kana me ho ped
eur chanson nevez kompozet
d'ann aotrou Gludonou ez eo gret,
da glask he voued a zo eet.
Kenta aluzen en devoa bet
oa eur skudellad iod silet
hag ac'hano ez eaz da di'r Morvan
da c'houl eunn tam bara d'he goan.
Ac'hano da di'r Riou da c'houl beza lojet
gant ar goanta euz ar merc'hed.
- Gant ho merc'h Janned mar keret.
Ann hini koz en deuz komzet
d'he verc'h p'en deuz he glevet.
- Va merc'h Janned, ne ouzhoc'h ket,
Ahont euz eur paour deut d'ho kwelet.
- O va Doue, ha /posubl/° e ve
me mestrez /war/ bemp kant skoet leve
eo eur c'hasker boued an he.
Ann aotrou Gludonou pen deuz klevet
euz a dal ann nor ez eo eet.
he habit alaouret en deuz lekeet
hag he zad dezhi en deuz lavaret:
- Ann aotrou Gludonou ac'h euz refuzet.
Va merc'h, ke buan, lavar dezhan mad
me a zo koz, ne velann hanter berad.
- Aotrou Gludonou, exkuzit d'am zad,
va zad zo koz ha ne vel berad.
Ann aotrou Gludonou en deuz lavaret
da Janned ar Riou pen deuz he c'hlevet :
- Janned ar Riou, ha c'houl ve kountant
da veza Introun e traon ar stang ?
Janned ar Riou pe deuz klevet
Troad oc'h troad gant-han a zo eed.
Ann Aotrou Gludonou pa seo erruet
Debonjour hi e deuz lavaret.
- Bonjour ha joa en ti-ma,
digas eur gador din daseza
peo ma vezo ar verc'h kaer ama.
Ann introun goz, mam ann aotrou
a lavarez da Janned ar Riou :

°a-us : red

- Merc'h kaer ama c'houi ne viot ket,
na c'houi na merc'h tiek ebet.
Janned ar Riou pe deuz he c'hlevet
da ouela a zo en em lakeet:
- Aotrou Doue, petra rinn brema
pe vont d'ar gear pe choum ama.
Mar d-ann d'ar gear gwelet e vinn
Mar d-ann d'ar stank beuzet e vinn.
Kelen oc'h Doue a c'houlennaz
Ali an diaoul a gemeraz
er stang war he fenn en em daclaz.
Kenta a loa dre eno eat abiou
oa mestr chaseer ann aotrou
- Aotrou Gludonou, ne ouzoc'h ket,
er stang ez euz eur plac'h beuzet.
Na dioc'h he boutou hag he lerou
Me gred eo Janned ar Riou.
- Mar deo Janned ar Riou beuzet
em bolz-me e vezo lekeet.
An introun goz, mamm an aotrou
a lavaraz d'he map Gludonou :
- Hor bolz-ni ne vo ket digoret
da lakaat merc'h tiek ebet.
- Bezet droug e nep a garo
hounnez em bolz-me a ielo.
Ma zaimp hon daou enn eur besiad
pa nomp ket bet enn eur guelead,
ma zaimp hon daou enn eur bez doun
Doue ra bardouno d'ann Anaoun.

vvvvvvv

28. (UR GWALLER)

Nag ann Diaoul, ann esrouant
a vez o tenti ann du iacuank
d'ar giriegez^o da bec'hi
Me meuz eur plac'h, eur giniterv
koanta plac'h a zo er c'hartier
ha me eunn dervez dreist pep tra
he fedi da zont d'am zi da leina.
pa (oe)^o debret hon repaz
ha me krapsa enn he breac'h
ha pignat ganthi d'an neac'h
nedon ket eat mad er gramp
na lirez dezhi va zantimant
va zantimant pe deuz klevet
Teir gwech d'an douar ez (eo) semplet
ha goude pa ze dizemplet
d'he zountoun e deuz lavaret :
- O va Doue, ha possubl^o e ve
ve va c'henderv am disenorie!
ha me pa'meuz he c'hlevet
va mouchouer amez divisket
hag enn he ginou meuz he lekeet
Rak pam boa pec'het ganthi
e sonjiz laza anezhi.
ha me mont d'ar /jardin/^o da doulls ann douar
pedon o toulla e teuz form eun aneval
henvel oc'h form eur c'hi;
mennout a reaz dezhan va dibri.
Kaer am boa her c'has kuit
n'e dea ket diouzin
setu ma oen oblijet da grial
ann amezais oc'h va c'hlevet
raktal^o d'ar jardin a zo deuet
ha va zorfed zo anavezet.
meuz ez ounn bet barnet
da veza va esker^obrusunet
gant taolioù houarn ha barren.
Me ho suppli, tud iacuank me ho ped,
pa viot gant an diaoul tentet,
da bedi Doue hag ar werc'hez
da dec'het dioc'h gwall gompagnnez

^o = occasion

^o Un dra bennak evel
hou a lenner goude pa

^oa-us : red

^oa-us: liorz
raktal

^o skrivet dre fazi :
raktal

^o esker (sic) eme
Ollivier

(Notenn : Aes eo merzout e lenne Ollivier ESKERN. Aes awalc'h e vefed aviz gantañ. Rak c'hoarvezout a ra gant Milin amañ hag ahont ober faziou: uheloc'h hon eus kavet raklat evit raktal. Met Gonideg 1821 en deus 14 linenn war ar ger esker, diimplij hiziv an deiz d'an unander, emezañ, anavezet hepken en niver daou : diou esker, div esker, divesker... Kenderc'hel a ra avat, " dans la construction d'un navire esker est ce que les charpentiers français nomment genou, et que les Gaulois apparemment nommaient jambe. ESKER DOUN, genou de fond,... ESKER KIL genou de revers..." Pa soñjer en deus renet Milin e vuhez e Brest e-touez ar vrezhonegerien a laboure war dro ar porzh hag al listri, n'eur ket re souezhet en defe kavet ar ger-se en implij en unan eus ar c'hanaouennoù das-tumet gantañ. Pa soñjer ouzhpenn e kaver e Barzaz Breiz p.99 :

En dro d'he ziousker dren daou skoulm all e c'hell bezañ oa anavezet c'hoazh ar ger en e furm di-gevrennek : esker, sker (?).)

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

29. (AR BREUR HAG AR C'HOAR)

- Debonjour tud an ti-man,
ar vinorez peleac'h eman ?
- Mar deo va merc'hed a glasket,
pignet d'an neac'h hag ho c'hafet :
darn zo o skriva, darn zo o lenn,
darn zo o c'hriat satin gwenn.
- Ne ket ho merc'hed a lavaran
ar vinorez peleac'h emañ ?
- Mar deo ar vinorez a glasket,
Katel eo ez e hanvet.
Falla femelen a geret !
ouz eunn habit d'am merc'hed
e deuz teir pe beder freuzet
er c'hoad gant he galanted.
Lit aze gant ar venoden
hag en em gafot gant al len
- bonjour dec'hu, plac'hik ann dour
c'houi a zavon gwen hag a gann flour
hag a rafe ganen-me ann amour.
- ne zaonan gwenn, ne gannann flour
na ne rinn ganeoc'h hu ann amour.
- Sellet, plac'hik, oc'h penn va marc'h gwen,
kaera brid arc'hant zo enn he benn.
- me ne rann forz euz ho marc'h gwenn
ken nebeut hag euz ann dour zo el len.
- Sellet plac'hik, oc'h va c'hontrou
peger brao eo gantho va boutou.
List ho tillad ta, plac'hik flour,
ho kolvez da vont gant ann dour,
deuit ama ganen er c'hoad
c'houi a c'hounezoc arc'hant mad.
- Ne lezann va dillad enn abandoun
na va golvez da vont gant ann dour
na ne din ganeoc'h er c'hoad
na ne c'hounezin arc'hant mad.
Me meuz eur breurik a bell bro
/ha/ ma klefe hennez ho komzo
a lakafe ho koad da redek
- Mar hoc'h euz eur breurik a bell bro
p'her gwelot c'houi en anavezo.
- Kaout a ra din pa her gwelinn

heb mar hen anavezin
- Me eo ho preurik a bell bro
zo deuet ama d'hoc'h apro°
Da zegas deoc'h hoc'h argoulou.
Kant mill malloz dar lesvammou
a ro d'an dud gwall aliou.

° = amprou, amprouñ

vvvvvv

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

30. AR MORVAN KOZ

Tenval ann noz ha glao a ra
eun ebad eo mont da nosvesia (bis)

eun ebad eo mont da nosvesia
deomp da di'r Morvan da genta

da laerez ar ialc'h hag an arc'hant
hag Annaik Morvan a zo plac'h koant.

- Lavar din me, va faotrik biban,
hag hen-ma 'n hent da di'r Morvan ?

- eet bepred eun gant ar vali
hag e tigwezot gant ann ti.

e ti'r Morvan koz pint erruet
tri daol war ann noz ho deuz skoet.

Annaik Morvan pe deuz klevet
da brenest he c'hramp zo dilammet.

- va mam choumit etal ho tan
pe e vezimp lazet holl gwitibunan.

Rak ne deo ket evit ober vad
int deut pevarzek en eur bagad

- digorit ann or, va magerez,
me zo bet enn ho ti aliez

Me zo bet aliez enn ho ti
o tibri va boued dizoursi.

o tibri bara gwiniz ha leaz dien
/hag/ ar pez a garen da c'houlenn.

- leveret pep hini pez a garo
'n or d'am map mager me zigoro.

E ti'r Morvan koz paz int erruet
debonjour ho deuz lavaret.

- De bonjour ha joa enn ti man,
Annaik ar Morvan peleac'h eman ?

- Ma eat dar foar da Vrenniliz^o   ° E kanton Pleiben
da breña eunn habit dioc'h he diviz,

da breña'n habit du voulouzet;
warben^o diziou genta he eured   ° = a-benn

warbenn diziou genta he eured.
c'houi tud chentil ar c'henta pedet.

Kemerit skabel da azeza
peadra a zo evit koania.

- Na ne deo ket evit klask hor c'hoan
omp deut enn noz man da di'r Morvan.

da laerez ar ialc'h hag ann arc'hant
hag Annaik Morvan zo eur plac'h koant.

- Setu ann alo'housiou, klasket hi
ha list he buez gant tud ann ti.

dreist holl gant va map ker kloarek
zo nevez deuet euz a Naonet.

N'oa ket he c'her peurachuet
ar vagerez koz a zo lazet.

enn eur gramp eno etal an tan
edo kuzet Annaik ar Morvan.

ha pe deuz klevet laza he mamm
zo deut anezi gant esplamm.

- Annaik Morvan, ha red e ve
ez aez te gwerc'h azirak Doue ?

- ha pa rannkenn mervel goulskoude
me ielo gwerc'h a zirak Doue.

n'oa ket he ger peurechuet
Annaik ar Morvan a zo lazet.

- debonjour d'id^o, Kloarek Morvan, °a-us : te
te hon anavez holl gwitibunan.

- Me ne anavezann hini ac'hoc'h c'houi^o   °Komp.; ac'h
nemet hoc'h-hu, Kloarek ar Muzi.   hoc'h-c'hwi,
brezh.komzet

nemet hoc'h-hu, Kloarek ar Muzi,
hoc'h euz va dalc'het da vadezi.

O va Doue, ha red e ve
eo va faercun-me am lasfe.

- Me a wel digor kornik ann or
savete da vuez, va fillor.

Mez eunn ozac'h koz a oa enn ti
pini oe penn kaoz a walheuri.

- Mar chom e vuez gant kloareg Morvan
hon diskuillo holl gwitibunan.

mar lezomp Kloarek Morvan da veva
a lakai krenn hon dibenna.

N'oa ket he c'her peurechuet
eunn dag enn he galoun zo plantet

pa blanten va c'hleze enn he galoun
e lavare : aïou, va faercun !

ha pe flanten ennan bete'r groaz
e lavare: houman ar gloaz.

Oh Introun Varia a greiz Ker
Ra zigasi ar Morvan koz d'ar ger

Na da lakaat enterri he dud
a zo lazet evel chatal mud

N'oa ket he c'her peurechuet
n'oa ar Morvan koz er ger arruet.

- Kloarek ar Muzi, lavar d'in me
peleac'h c'heuz-te enterret va zud-me ?

- Va magerez koz a zo er zal
ha ne d-ema ket doun enn douar,

ha ne dema ket doun enn douar
dre ma ne gavenn ket ar bal.

Annaik Morvan zo er jardin
ha dindan eur boket Romarin.

rag er bern teil e tal ann or
siouaz! eo anterret va fillor.

na dre ma toullen dindan han°
e save ato he v'raac'h war gorre.

- Kloarek ar Muzi, din leverit
perak euz ar vro-man e diit.

- euz ar vro n'hellan ket monet
rag ann anaoun paour zo o viret.

Pa zonzann mont enn tu all d'ar mor
e vez o viret dourn va fillor.

vvvvvvv

°a-us: dezhan he vez

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

31. SAINT JULIAN

(Ar c'hemmoù notennet war tu dehoù ar bajenn a zo diwar
ur follenn distag o tiskouez testenn ha troidigezh)

Didostait holl gwitibunan
da glevet gwerz sant Julian
er c'hoad eo eat hep ged a var d'ar c'hoad eo st hep ked a
evit monet da chasaeal var
ebarz er c'hoad paz eo antreet /hep ged a var eo eat d'ar
eul loenik rouz en deuz gwelet c'hoad/
-Loenik rouz, lavar din me hep dale e teuo d'ar gear
perak ec'h heuillez ac'hanoun /evit mont da hersal ar
-me ? c'had/

ha va buhez a fell did-te ?

- Julianik te a lazo
da dad ha da vamm enn eunn dro
p'ho c'havi ho daou kousket mad
p'ho c'havi ho daou enn eur gwelead.

° va bro
° kent

-Me guitafe kentoc'h ar vro°
d'ober pinijen evito,
me guitafe kentoc'h° ar vro-ma
eget n'aotrefen ho laza.
Julian war he c'hiz a zo deuet
dioc'h den ha dud en deuz ki-
miadet

ha dioc'h den n'en deuz
kimiadet
dioc'h den ebed ne gimiaz

dioc'h den he dud ne gimiaz
hag a bell bro hen a leaz.
Kement o vale en deuz greet
gant eur maner ez eo erruet

Bale kemend en deuz greet
m'eo gant eur maner digwe-
get

eunn dimezel°gaer en deuz gwelet
-Dre ma teuit ha dre ma zit

° 'nn dimezel
a beleac'h 'teuit beleac'h
ez it

den iacouank, din-me livirit ?
- Demeuz ar gear e tistroan
n'ouzoun war zouar beleac'h ez ann.
- Den iacouank, deut-ma° gansen-me
da ober skol d'ar vugale
ha da gabiten enn arme.
Julian zo eat° euz ar gear

° ta
a zo ect

he dad, he vam deuz dezhan gla- c'har
 Klask a reont ho map dianket
 Julianik ez eo harvet.
 Kemend a vale ho deuz greet
 gant eur maner ez int erruet

he dad, he vamm ho deuz
 glac'har
 bale kemend ho deuz greet
 m'int gant eur maner digwe-
 zet

hag° eunn introun gaer ho deuz
 gwelet
 - a beleac'h e teuit, da belec'ho
 ez it
 daou zenik koz din livirit.
 - Demeuz ar gear e tistoomp
 ha° n'ouzomp war zouar peleac'h ez
 comp
 o klask hor map a° zo dianket
 Julianik ez eo harvet.
 - Hervez m'ho klevann o laret
 Ho map Julian a° zo va fried.
 Daou zenik koz deut ganen dam zi
 ne vezo ket pell ec'h errui
 d'ar c'hoad eo eat hep ged° a var
 ne vezo ket pell e teui°d'ar gear
 Julian d'ar gear pa zao deuet
 da gaout ar gwele° war eeun eo eet
 e sonje duzhan parfeta⁹⁹mant
 oa gant he bried eunn den mechant
 eunn den fallakr gant he
 bried

o - hag
 o pe leac'h ez it
 o - ha
 o - a
 o - a
 o eet hep ked
 o hep dale e teui°
 o he wele A⁹⁹/₂₀
 o kredi oa enghan kousket
 eunn den fallakr gant he
 bried

o + hag
 o hor gwele zo kousket
 o - a
 o laret
 o + dindan al linen :
 ho daou kousket enn eur
 gwelead
 o - biskoaz
 na pa za unan ez ai daou

he gleze noaz a zic'hounaz
 o he dad he vamm a lazaz
 - Va fried paour, din leveret
 piou enn ho kwele ho poa lekeet°?
 - Tad ha mamm did-te, Julian
 ha d'in-me ivez va-unan,
 deut d'hor gwelet gant kalz a boan.
 - ho, introun Varia ann Dreinded
 lavar ar c'haro a° zo digwezot.
 Ar c'haro en doa din lavaret° mad
 e lasjenn va mam ha va zad
 p'ho c'havjenn ho daou kousket mad°
 ho daou kousket enn eur
 gwelead
 o - biskoaz
 na pa za unan ez ai daou

Me ia brema da zant Jermen
 euz al leac'h biskoaz° ne zistroaz den
 - Ha pa zai unan ez aimp hon daou
 ne meuz ket a samant da vadou.
 gourc'hemennet ez eo gant Doue
 d'ann eil pried heuilla egile.

vvvvvvvvvvvv

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

32. LAEROUN PLUFUR°

° Plufur etre Tremel ha
Larveleg

Tri den a barous Plufur
 ganet ho zri dre eur gwal natur
 Ann Olier, Gion Gere
 he gamarad Fanch ar C'halve
 ha map ar Mazer a Blunek°
 ho fevar int kamaraded
 eur zul goude goude ann ofern bred
 da leina ez int en em assinet,
 ez int en em assinet da leina
 evit gout peleac'h mont da goania.
 Ma enn deuz lavaret unan :
 - deomp da vereuri Kermorvan
 Deomp da vereuri Kermorvan
 ac'hane hor be gwerz hor c'hoan.
 E Kermorvan pint erruet
 etrezho divizou zo savet,
 savet diviz/ou° etrezho
 vit gout pini a antreje
 Gion Gere ann hardia
 hen-nez antreo da genta
 hag a rai° d'ar c'hrek donet gant mall
 da zigeri 'n or d'ann tri all.
 Gion Gere a lavare
 e Kermorvan hag enn noz-se :
 - Klasket eur skeul, ama red he
 ma toullimp 'n doen da vont warnhe
 ebarz enn ti pa oent antreet
 eur fasad d'ar wreg en deuz roet
 ha na eureu dei donet gant mall
 da zigeri 'n or d'an tri all.
 pa zint ho fevar antreet
 gant kerdign deuz he /amarret/
 gant kerdign 'deuz staget ane
 an eil den koz /deuz/
 egile.
 Gion Gere a lavare,
 meaz a Gervorvan pa /sortie/
 - Prim war va c'hiz me a drofe
 hag a c'housfe ann tan warnhe.
 Ian ar C'halve a lavare
 da Gion Gere nag enn noz-se :
 - tao lez te p'int mad va mignoun
 e vez-te ker c'hreiz a galoun

° (= Pluzuned, distaget
Pluned)
 ° a-us : zo
 ° a rai
 ° staget
 ° a-us : ouz
 ° a-us : z'ee
 ° respountaz

evit tanet ne vesfont ket
a-walc'h eo d'he beza laeret.
Eunn den chentil voa er c'houtre
eunn den nobl a galite
a oa en de warlerc'h mintin mad
evit mont da chaseal er c'hoad.
Ebarz er c'hoad pa eo antreet
tal ar vereuri pe'n em gavet,
meurbed en em gav souezet
'walet digor ann orojoz
ha n'oa kristen tro-war-dro.
Ebarz enn ti p'eo antreet
da c'houeza tan en em lakeet,
da c'houeza tan, d'allumi goulo
da c'hout petra a oa enc.
Ar goulou pen deuz allumet
daou zenik koz en deuz kavet :
- Daou zenik koz d'in-me leveret
petra ganshoc'h zo errued.
- Traou 'walc'h ganemp zo erruet :
al laeroun warnomp a zo bet.
- Daou zenik koz, d'in me leveret
ha c'houi arveit hini an-he
- Me ne arveann hini an-he
nemet al laer Gion Gere
hag he gamarad Fanch ar C'halve.
'n aotrou Gerlavar pen deuz klevet
da skriva ec'h en em lekeet,
da skriva ec'h en em lekeet
d'ober d'an archerien em gavet.
- 'n aotrou Gerlavar a vonjoure
e Bourg Plunek pa ziskenne :
- hostizez, din-me leveret,
eunn noz ha ni a ve lojet ?
- Komodite vraz a zo em zi
evit eunn nozvez d'ho repui.
Logerien hirio n'em euz ket me
nemed al laer Gion Gere.

nemed al laer Gion Gere
he gamarad Fanch ar C'halve.
'n aotrou Gerlavar vel m'en deuz klevet
he zourn d'he c'hodel en deuz riklet.
- Dalet, hostizez, eur pez daou skoed
marde 'r wirionez a laeret.
Marde ar wirionez a laeret
hag /ar voien/° d'en kemeret.
P'ho devez debret mad ho fred
hag ingaveuret ho c'hezek,

° a-us: an tu vad

hag ingaveuret ho c'hezek,
ac'hane ez int partiet° ° a-us : eet
pa cant gant ann hent o vonet
ann Olier ho deuz rankontret,
o rankontret ann Olier
o vont gant eunn ijen d'ar c'higer
ha men deuz lavaret unan an-he :
- Setu ann Olier aze,
setu aze ann Olier
o vont gant eun ijen d'ar c'higer
Ann archerien vel m'ho deuz klevet
diwar ho c'hezek int diskenet,
diwar ho c'hezek int diskenet,
Ann Olier o deuz kemeret.
- Brema p'hoc'h ho tri aze amarret
Map ar Mazer pelec'h vo kavet ?
- e Plouber pe e Tonkedok
pe er Ginkiz Vraz e Plunek
Ann aotrou Gerlavar a vonjoure
'barz enn Bourg Plunek pa ziskenne :
- hostizez deomp-ni leveret
eunn nozvez ha ni a ve lojet ?
- Komodite vraz a zo em zi
evit eunn nozvez d'ho repui.
Logerien hirio me n'am euz ket
nemet map ar Mazer euz (a) Plunek.
'n aotrou Gerlavar vel men deuz klevet
he zourn en he c'hodel en deuz riklet :
- Dalet, hostizez, eur pes daou skoed
mar deo ar virionez a laeret
hag ar voien d'hen kemeret.
P'ho devez debret mad ho fred
hag ingaveuret ho c'hezek
hag ingaveuret ho c'hezek,
ac'hane 'z ejont efe da noz° ° Komp.: e fed an noz
da brizoun Roazoun da repoz.
Ann Olier a lavare
er vaz huella skeul pa bigne :
- Introun Varia ann Dreinded,
me ia d'ar maro hep sujet.
biskoaz netra n'em euz laeret
'met eun ijen briz pewar zroad gwenn
a laka ar gorden em c'herc'hen.
Pedit eta, va mignouned,
he daolet d'an traon pa geret.
Map ar Mazer a lavare
er vaz huella skeul pa bigne :
- Introun Varia a Groiz Ker,
besit truezus em c'hever.

pa cann enn oad a zaouzek vloaz
e fellaz d'am zad va c'horrija.
Va zad a choum war he wele klan
me c'houezaz ann tan warnezhann,
me c'houezaz ann tan e ti va zad
pa ne gare ann ankou he c'hoantaat,
c'houeza ann tan e plouz e wele
hag hen devi hen beo buhe.
Pedit evit han, ma mignouned
he daolet d'ann traon pa geret.
Gion Gere a lavare
e vaz huela 'r skeul he c'houde :
- Introun Varia a Greiz Ker
bezit trugarezuz em c'hever.
Etre Montroulez ha Gwened
me eureu ma c'henta torfed.
Me 'zizoloaz triwac'h pignoun
O va Jezuz, pebez estoun !
ken a lare tud ar c'hontre :
- hema zo tan aberz Doue.
Etre Mountroulez ha Gwened
Triwac'h grek wravez en doa lazet
vit goud ann action gant-he
penaoz e tougent ho bugale.
- Pedit evithan, va mignouned,
he daolet d'an traon pa geret.
Fanch ar C'halve a lavare
er vaz huela ar skeul he c'houde :
- Introun Varia a Greizker,
Bezit trugarezuz em c'hever,
pa oan er gear e ti va zad
me eureu d'am mamm tiegez mad.
Va mamm ha laret d'in eunn de :
- va map, te zo eur bugel ker
pa n'hellez kavet eur ciboer;
eur ciboer a dlefez da gavet
da lakat aman pa ve sallet.
Hag hen o vonet da iliz Plougano.
Pa erruaz noa den war dro.
Hag hen o vont prountamant,
digeri arbel ar Zakramant.
Eur vouez euz ann env en deuz klevet,
da Fanch KAlve he deuz laret :
- Aze, Mignoun, nec'h euz ket great mad
pa ne da zaouarn daouarn zakr.
pa zea eur pennad dicuz ker
hag hen o tigeri ar ciboer
a voa ennhan triwac'h hosti

a zebraz holl d'he zijuni.
Ne glemman den deuz ma c'hontre
na kennebeut deuz va ligne
nemed Map ar Briz° deuz °° Plouber °/Mazer/ °° a-us : a
garfenn 've ama em c'hever.
Hennez a laras d'in eunn de
klask dezhan eur bugel divade,
klask dezhan eur bugel divade
e teskje dezhan traou°neve ° a-is : ardou
ha me mont war hent braz Keraz
a rankontriz eunn dougerez,
e rankontriz eunn dougere
o tont deuz ofern ar beure.
- Dougerez din-me leveret
pe oad ar bugel a zouget ?
- e tro eur seiz miz hanter
ha ne ket achu he amzer.
hag hen tenna he gountel asten
ha trouc'ha ar plac'h rez he banden
ha tenna diout hi eur map,
eur bugel kaer evit he oad.
pa erruaz gant han e Plouber
n'oa ket map ar Briz er ger,
n'edo ket er ger map ar Briz
ha teleur anezhan enn eur parkad drez
Kriz vije 'r galoun a glevje
biou ar parkad drez nep a dremenje
o klevet ar bugel o krial hep paoue
o c'houlenn badiziant d'he ene.
p'erruaz mab ar Briz er ger
e oe diframmet ar bugel,
e oe diframmet ar bugel
ha desket dezhan traou neve
da vale hardi enn pep kountre.
- Pedit evithan, ma mignounet,
he daolet d'an traon pa geret.

vvvvv

33. KARANN AR BRIZ

Karan ar Briz eo a ouele
ne gave den her frealze
nemed he baeroun hennhez a ree.
Karan ar Briz eo a ouele
an nor war he vam pa zigore :
- Tavit, va mamm, na ouelit ket
o tenna d'ar billet ez ounn bet
ann hini du am euz tennet.
- Tao, Karan ar Briz, na ouel ket.
unan bennak a rank monet.
- Me ne rajen forz evit partia
panefe va mam a zo klanv,
zo seiz vloaz zo war he gwele
ha ne deuz nemet ounn-me.

- ha kea 'ta, kea, Karan ar Briz
pa zai da gorf gant ar roue
ra zai da ene gant Doue.
- Dalit, aotrou persoun 'n alc'housesiou
it va welet va mam avesiou.
- Laka da alc'housesiou e leac'h ma kiri
me a iel teir gwech bemdez da ti.
- Aotrou sant Karann, va faeroun,
grit eur burzud bennak evid oun.
Lakit ar c'hleier da zini flam^e
pa vo va mam enn he zremenvan.

*a-us : splan

Karan ar Briz a lavare
d'he gabiten eunn deiz a oe :
- Me glev kleier va bro o soun splan
va mamm baour zo enn he zremenvan.
- Ho ne ket gwir a leverez te
re bell emacoud dicouthe;
'macout pemp kant leo dioc'h da vro.
- Taolit ho troad war va hini
hag e klefot anezho o sind.
Ar c'habiten a lavare
da Garann ar Briz enn deiz-se :
- Skriva e gonje d'ann den man
maz ai da velet he vam zo klan.

Karann ar Briz a c'houlenne
 enn he vro na pa zigweze :
 - Petra zo nevez er bourg-man
 ma soun ar c'hleier evel 'maro.
 - Daou viz hanter a vo 'hep dale
 ma 'ma ar c'hleier war vole
 ma sounont noz deiz evelse.
 Karann ar Briz a c'houlenne
 oc'h ann aotrou Persoun enn deiz-se :
 - aotrou persoun, ann alc'housio
 maz inn da velet va mam zo maro.
 - Ne deo ket gwir a leverez
 da vam a zo c'hoaz e buez.
 emoun o tont euz he gwelet
 ne deo ket abaoe marvet.
 Karann ar Briz eo a ouele
 ann or war e vamm pa zigore.
 Daou bok d'he vam en deuz roet
 he galoun dre 'n hanter zo rannet.
 Goude 'n daou'poket dezhi
 ce tennet he vam war al leur zi.
 Ar Werc'hez ha santez Anna
 a oa ho diou oc'h he liana.

°a-us : m'en doe

vvvvvvvvvv

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

34. AR C'HAKOUZ

(Ar c'hemmoù degaset war tu dehoù ar bajenn a zo diwar ur
 c'harnedig, 16 1/2 X 11 1/2, 17 folleñn baper tev, goloet
 gant parch, a zo ennañ brouilhedoù mojennoù, krennlavarioù,
 notennoù war ar brezhoneg, hag e kreiz ur c'han pobl, unan
 hepken : Ar c'hakouz. En diabarzh ar golo e lennar ivez ar
 gerioù-mañ skrivet a golonenn : 1 ère Section. Olier fran-
 cois. Uguen. Floch olivier. Abautret. Kerlere. Troadec yves.
 An anioù-mañ a vez adkavet e lec'h pe lec'h eus dornskri-
 doù Milin stag ouzh ar c'hontadennoù bet dastumet gantañ.
 Da grediñ a zo eo an hevelep paotred o deus kanet dezhañ
 tra pe dra eus ar gwerzioù ha sonioù en deus eilskrivet. Ar
 c'harnedig a zo perc'hennet gant M. Glanndour.)

P'edeno vont da gerc'hat dour
 ne ouienn° em oa eur gwir amour ° c'houienn

hag hen ha mont ha laret d'in :
 - Plac'hik, ha c'houi zimesfe d'in ?

- Ne deo ket° vel hen war ann hentchou °Ne ket
 e vez great ann dimeziou. bars ann iliz /eo/ pe er vered
 eo ivez an holl dimezet (1)
 ° a sirak

dirak° eur belek pe zaou
 gant pevar c'hoaz da destaou.

Abenn pemzek dez goude ze
 oann dimezet d'ann aotrou ze.

d'ann aotrou pa ouñ° dimezet ° oenn
 d'he vro ganthan ez ouñn eet

pa oan eat°ostik d'he di ° eet
 me a gleve° trouz ar c'hixri ° ha me klevet

ha me ° goulenn diout han : ° + a
 - Kakouzeri a zo aman ? ° + ha

hag hen monet ° distrei ouzin ° + ha
 ha rei diou javedad d'in.

- Dalit, va mestres, ho telou mad° ° = deroh-mat. (Furm
 Dont d'ober kakous eus va zad. G. Milin a gleven "pa
 oan bihan er gêr". Abs-
 onen.)

dont d'ober kakouz euz va zad
ha me zo° map d'eunn°° ozac'h mad.

Kenta ma ziz d'ar gakouzeri
me ne ouienn° ket trei ar c'hirri

brema me ho zro hag ho distro
koulz ha merc'h kakouz zo er vro.

Ma karje° va mam ha va zad
beza va dimezet p'edon° enn oad

Ne vijen ket bet° stal ann tan
o /vailluri/° eur c'hakouz bihan

Ne vije bet dimezet mad
d'eur paotr iacuank e ti va zad,

d'eur paotr iacuank e ti va zad :
n'em bije ket gant han kalounad.

° - zo °° da eunn

° c'houienn

° karche
° pedounn

° Ne vijenn brema
° a-us hag er c'har-
medig : lurenna

vvvvvvvv

(1) Ar poz-mañ a zo bet dilezet gant Milin p'en deus eilskri-
vet ar son, o vezañ na gomprens ket ar gerioù :... pe er ve-
red eo ivez an holl dimezet. Ha koulskoude eo c'hoazh un tes-
teni eus an hengounioù degaset gant ar c'hanaouennoù-pobl...
Rak betek fin ar Grenn-amzer pe war dro, ret e vije resisaat
evit Breizh, ne veze ket graet an euredoù en diabarzh an iliz
met er porched, ha neuze e ranke ul lodenn vras eus an dud
chom er vered. N'eus forzh penaos ne veze ket degemeret an
dud e lein an iliz, nebeutoc'h c'hoazh er c'heur. Evit ar
pezh a sell an testoù, ne c'houlennet hizio nemet daou, ho-
gen e Statuts et réglemens du diocèse de Quimper, publiés au
Synode général en 1710 et réimprimés par ordre de Monseigneur
l'Evêque en 1786, a Quimper, chez Yves-Jean-L. Derrien, e
lennan p.94-95, e veze goulennet bepred pevar dest, daoust
d'ar Ritual latin embannet e 1722 evit an hevelep eskopti,
komz eus tri pe daou dest hepken. Met ne ra moarvat ar Ri-
tual nemet adembann hep kemmadur ar Ritual Roman gourc'heme-
nnet gant Paol V e 1614, e-pad ma vire ar Statutoù boazioù
kozh an eskopti. (Notenn gant M.G.)

Koñveriañ Penwern niv. 414 : Ar c'hakous.

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

35. KLOAREK ROSKO

Eur menik glaz zo e penn va zi
d'ar gloer iacuank da studi.
trioec'h douz kloarek am euz bet
hag ho zricuac'h int beleget.
Philip Olier, ann diveza,
a laka va c'haloun da ranna.

Philip Olier ma n'em c'harjac'h
enn ho kaloun nag en nep leac'h
Pa zea philip Olier d'an urzou
/ec'h azez Janned/° war he zreuzou.
na da ourla mouchouerou
hag evit sec'ha he daelou :
- Philip Olier, distroit° enn dro
beleien a-walc'h a zo er vro.

° a-is: Janned azez

° a-us: e tistrofac'h

Philip Olier a zo beleget
va c'haloun keaz a zo rannet.
- Philip Olier ma n'em c'harjac'h
enn ho kaloun nag e nep leac'h,
ne lakafac'h ket va mouchouer
da c'holei ar c'halir war ann aoter.
- Ne ket fae warnoc'h, Janned, a rann,
da zervicha Doue her lakaan,
da zervicha Doue hag ann dreinded
da c'holei ar c'halir benniget.
Azalek ann aoter betek ann or zal
klever kaloun Janned o strakal,
o velet he muia karet
o vont da laret ann ofern bred.
pa zea Philip Olier tro ann iliz
e krog Janned enn he zoupiliz.
- Philip Olier, distroit ouzin
pec'hi a rid abalamour d'in.
- Ma karjac'h, Jannet, beza lavaret
e vije ho kaloun rannet
vijenn eat da Roum da zisakri
evit dont d'ar gear d'hoc'h eureuji.
Na pedo o tont war ann hent bras

enn eunn dra all° ne larann ket
enn eun dra all° m'ho sikouro
hep damant d'am c'horf, d'am mado.

° a-us : eur c'hiz
° a-us : eur c'hiz

z-ann da di va merc'h Enori.
penaoz kredinn-me mont d'hezi
Biskoaz vad m'euz graet dezhi
nemet he c'has er meaz va zi
Lammet he mado diganthe

- Bonjour d'hoc'h va merc'h Enori
deuet ounn d'ho kwelet d'ho ti,
pa ne deuit ket d'am hini
- Ha dehoc'h 'émezhi, va zad Roue,
petra eo ar c'helou neve ?

- Me zo poaniet gant ar c'hlenved
hag e lavar an doktoret
gant eur vronn werc'h em be iec'hed
digant unan euz va merc'hed.

- Na pa ve skuilla va holl goad
'vidoc'h, va zad me rai peb vad
it 'ta aze war ho taoulin
va bruched d'hoc'h a zizoloinn.
N'oa ket he bruched dizoloet,
he bronn gant eunn aer zo eet.

Enori eno a ouele
ha den ebed n he frealze
'met he zad roue a ree.
Hen a lare dezhi bepred :
- Tavit, va merc'h, na ouelit ket,
me wel eunn eal tont d'ho kavet
enn he zourn ganthan eur vronn skler
a vezo d'hoc'h da vizilouer.
Brema, Enori, m'ho timezo
da gaera map a zo er vro,
da gaera map vezo kavet
vit ar wella euz va merc'hed.

Demezet oa hag eursujet
bet eur pennad gant he fried
ken zeu he mamm gaer da laret :

(Guerz Santez Enori)

- va map te a zoug eur bonned.

- Tavit, va mamm, na lirit ket.
eur werc'h a zoare ameuz bet,
eur werc'h a zoare ameuz bet
den 'bet ganthe n'hoc'h euz gwelet.

-den 'bet er gamp n'am euz gwelet
er solier ne lavarann ket.

- Bonjour dehoc'h, va zad-kaer Roue,
ha dehoc'h, va map Guezo, ive.
petra eo ar c'helou neve ?
- petra rafac'h, din leveret,
d'eur c'hrek he deje daou bried ?
- Barn 'nezhi da veza krouget
pe d'an tan da veza devet
he barn /da veza devet en tan/° ° a-us : na da zevi enn
hennez zo eur maro buhan. tan

- M'ho pe gwezet, n'ho pe laret.
Enori eo hoc'h euz barnet.
- Mar deo Enori m'euz barnet
eur barn neve a vezo gret.
Ober dezhi un donel neve
he leuskel er mor, enn han Doue !
Guezo eun deiz a c'houlenne
oc'h merdaidi seis vloaz goude.
- Merdaidi, din leveret,
n'hoc'h euz gwelet tonel ebed ?
- Klasket neb en devez kollat.
n'hon euz gwulet tonel ebet
'met tonel santez Enori
a zo diskennet er Merdri.
Ni ia bemdez d'he saludi.

Santez Enori a ouele
ha n'oa den he frealze
met he map hennez a ree
hennez a lavare bepred :
- Tavit, va mamm, na ouelit ket
'ma erru va zad d'ho kwelet,
erru d'ho kaout, d'ho klask d'ho ti
ha da vont ganthan d'he hini.
- Penaoz anavezet da dad ?
N'ec'h euz gwelet he zaoulagad.

- Bonjour, Enori, va fried
c'houi 'glaskan dre pep bro er bed
Setu me deut d'ho kaout d'ho ti
da c'hout ha c'houi deui d'am hini.
Abaoue m'omp hon daou kwiteet
kalz gwall-heuriou zo c'hoarvezet,
va manerieu zo diskaret,
ar gwez emm dro zo displantet,
va mam gant ann diaoul zo eet
/Mar karje oa kuit/° a gement-se ° a-us; kuit vije bet
beza laret ar virione.
Setu gwerz santez Enori
nep n'he gear ket sonjet enghi.

vvvvvvvvvv

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

37. KURE LOKIREK

Dar sul bleunioù dioc'h ar beure
pa zavaz ann aotrou kure
na zanje ket varvje enn deis-se.
pa zeo savet, pa zeo gwisket
da gas ar sakramant eo et
da gas ar sakramant affo
da gorn pella euz an drevo,
d'eur vroeeg devot mar doa er vro,
Anna Varvek oa he hano.
pa zeo ebarz en ti eet
ar sakramant en deuz lekeet
war an daol tost d'Anna Varvek,
da dal he gwele ez eo eet.
- Bonjour, 'mezhan, Anna Varvek,
setu deut Jezuz d'ho kwelet,
deuet (eo) d'ho kwelet d'ho ti
pa n'hellac'h ket mont d'he hini.
N'eo ket deut he-unan ama :
ar zent, ann elez zo gant ha,
Anna Varvek, d'ho pisita.
- Pebez gras hoc'h euz, aotrou Kure,
pebez gras hoc'h euz digant Doue !
dougen Jezuz war ho kaloun,
sevel da greac'h huel Rostredour.
- Goulennit pardoun 'ta oc'h Doue,
kimiadit dioc'h ho pugale
/rak neo ket houman hor bro/
Sellit strezeg ann enno
rak n'eo ket houman hor bro.
Pa hen euz hi komuniet
e tistro da iliz Lokirek
da govez he benitantet,
da c'hortoz laret 'nn ofern bred.
Goude ma oe dek heur skoet
da laret 'nn ofern bred eo et.
n'en deuz hi ket peurlavaret.
War ar respount eo bet kouezet.
Sikour en devez goulennet
digas anezhan er porched
Darn a lare oa fatiket
ha darn all ez oa marvet.

Marc oa, marvet war iun.
 Biken er beg-ma ne zihun
 Pebez kalounad d'he c'hoar ger,
 a zo er presbital, er ger
 o sira dezhan he voutou ler
 evit mont goude lein da brezeg
 vit mont da brezeg da Wimaek.

vvvvvv

Dornskridoù Milin : Kanacuennoù

38. (MAC'HAID CHARLEZ)

- Ma karje ma zud-me Charlez
 beza ma c'hastizet aliez,
 ma c'hastizet gant eur fust prenn
 ne vien eet da Goat-Trezen
 da c'houtellat d'ar volerien.

Paziz me da genta d'ar c'hoad
 me ne ouien tamm c'houtellat
 neuz'ez iz e beg eur wezen
 da c'houtellat d'ar volerien :
 e teue triwac'h a vanden.

Na Charlez koz a lavare
 d'he vere'h Mac'haid eun de a oe :
 -ma merc'h Mac'haid, mar dud zo 'zeo ° Komp.: Mar dout
 rekour d'as tad paour he vue aze
 - Ma riye ma zad 'riye aze
 dioc'h he vouez m'hen anaveje.
 Mac'haid Charlez ne ouie ket
 oa he zad paour ioa lazat ° a-is : n'oe ...
 ken /oe dezhi/°anaout he vored anaveet
 War benn darn euz ar forbanet.
 Ken n'oe anaout he gontel lemm
 war ann dol e Koat-ann-Drezen.
 Mac'hait Charlez a lare
 d'an aotrou C'hoar glaz 'nn deiz a voe :
 -Aotrou C'hoar glaz, aze choumet
 da laza pe da vea lazat.
 - Me ne lazinn, ne vin lazat :
 va fried a (zo) gwilioudet
 d'ho klask da goumer cunn deuet.
 - Na ma cefe ar forbanet
 Aotrou 'r C'hoar C'hlaez o'houi ve lazat
 deut-hu na war dalier va marc'h
 m'ho tremeno sioulik awalc'h.
 Aotrou'r C'hoar C'hlaez a lavare
 enn ostaleri pa errue :
 - diskennit gwin, ar gwin gwella
 d'am c'houmer ha din da eva,
 arc'hant am euz evit paea.
 p'en devoe mesviet arzhi

aotrou 'r C'hoar C'hlaaz a c'houl digant hi :
 - Mac'haid Charlez, din leveret
 ped marc'hadour hoc'h euz lazet.
 -/p'em euz/° ar maro m'euz da c'houzanvi °a-us: war
 ne oufenn ket ho niveri.
 Etre 'r Pontou ha Montroulez
 euz eur c'head a zo leun a zrez.
 Liesoc'h a gorf a zo ennan
 vit e karnel ar barez man.
 - Mac'hait Charlez, din leveret
 pet krouadur hoc'h euz ganet ?
 - Seiz am euz bet euz va fried
 ha seiz all euz ar forbaned,
 hini ane n'em euz badeet.
 M'euz triouac'h dousen kontellou
 a zo alacuret ho fennou,
 hag ar falla euz anezhe
 'Laze triouac'h deve ha deve.° ° Komp.: devezh
 Meuz triouac'h dousen mouchoerou
 ha kemend all euz a goefou
 ha kemend all a° lien moan ° a-us : euz
 biken anezho ne uzann.
 Mac'haid Charlez a lavare
 er vaz huela'r skeul pa bigne :
 - Ma vie ganen va c'hountel vraz
 m'oa da lazet aotrou'r C'hoar C'hlaaz
 - Mac'hait Charlez, ne dec ket se :
 Bezit preder euz hoc'h ene
 'moc'h o vonet dirak Doue.

VVVVVVV

39. MORISET IANN SKOLAN

° E korn ar fellenn e
lennet : Melrand

Gouelomp, gouelomp na gant galc'har
 kemend den ° zo war ann douar °a-us : a
 enn eur glevet eur seurt torfed
 Krena 'rann oc'h he lavaret.
 ebarz er Merant tremenet
 e ze eur gwall-eur erruet
 greet gant eur c'hoz ° tamm kemener °a-us: lakez
 enn andred eur plac'h euz a ger.
 Daou vloaz hanter ez oa bet
 o klask he dougen d'ar pec'hed.
 ar plac'h he doa doujanz Doue
 hag acun da zaoni he ene.
 Eunn deiz na zonje nemet mad
 enn eur ziwalloened he zad °a-is : /p'edo o tiwall/
 pa zigwez ann den fallakr-man
 eur c'hrok poezet a oa gant han.
 hag hen mont ha lazet d'ezhi :
 - Bremaik avad ec'h aotrei
 bremaik avad te a aotreo
 pe ma ne rez ket me da lazo.
 ar plac'h paour-man pa her c'hlevaz
 o welet oa enn danjer braz
 a bedaz ar Werc'hez Vari
 da veza avokadez evit-hi.
 - Gwerc'hez dreist ann holl gwerc'hezed,
 n'am dilezit ket, me ho ped.
 gwell eo gan-en beza lazet
 evit ober drouk na pec'hed.
 hag hen kregi 'nn he groumelen
 Skei ganthi diwar greiz he fenn.
 ann trede taol d'ezhi a roaz
 diwar boull he c'haloun e skoaz
 /hag enn/° he goad /holl/ he beuzas?° °a-is : gant
 etre unneg heur ha kreiz de °°a-is: he sklabezaz
 he zad er gear a zigweze
 a gav he c'hrek, he vugale
 e glac'har, e tristidige.
 - Va bugale, din leveret
 perak ez oc'h-hu glac'haret ?
 - Va zad, abred awalc'h klafet

Siouaz! maro eo Moriset.
 Morised a zo enn hent braz
 enn eur poull goad hag hi ienn sklaz
 ann ozac'h ° pa glevaz
 war al leur-zi eno 'gouezaz,
 da gaout he verc'h goude 'ieaz.
 - harz war ar muntrex milliget
 harz war ar muntrex kounnaret
 petra deuz gret va merc'h did-te
 evit ° d'he laza er c'hiz-se ?
 Kris 'vije 'r galoun na ouelje
 e parez Merand neb a vije
 o welet 'r goad 'tont euz ar c'har
 pa gaset Moriset d'ann douar.
 eur groaz zo savet war he bez
 da ziskouez eo maro gwe(r)c'hez
 cunn all e leac'h moa bet lazat
 evit beza skouer dar merc'hed.
 Kemeromp eta skouer diout-hi
 evit beza hevel out-hi.
 hag eveld-hi vimp kurunet
 er baradoz gant ann dreinded.
 gwer(z) Moriset eo houman
 da neb he goar da gana !

vvvvvvv

°a-us : na

°a-us : dout

Dornskridoù Milin : Karaouennoù

40. (LAZER E WREK) °

° Keñver. Penwern, Niv.
 53 : Fio Chaffre
 (laher he greg)

- Lazit ho pried, me rai va hini
 Maz aimp hon daou d'an Ormandi
 na da zerc'hel hostaleuri
 brava daou zenk e vemp ni.
 Pa deu 'nn ozac'h euz 'nn ofern-bred
 edo ar c'hrek war ann oaled
 o lurenna he mab bihan.
 rei a ra seiz taol kountel gamm,
 hag he stlepel war leur ann ti.
 - enn han' Doue, aiou! emezhi,
 Kerc'hit ar c'hure d'am noui.
 - Aotrou Kure, na (me) ho ped,
 deuet gan-en da noui va greg.
 - Na petra c'hoarvez gant da c'hrek?
 edo dissul e-tro'r vered,
 brava greg a heljet gwelet
 - He zreid a zo harpet er skabel
 hag eo kouezet war eur gontel.
 - Petra zo 'nevez c'hoarvezet
 m'ema er goad du poulladet ?
 - va zroad zo harpet er skabel
 hag ounn kouezet war eur gountel.
 Eur c'hrouadur a ioa em ti
 enn cad a zaou viz pe a dri :
 - Aotrou Kure na gredit ket !
 va zad eo en deuz he lazat.
 - Te a zo din eur patrik mad
 a ra abred krouga da dad.
 te her lakai da luskella
 ouz°ar gorden huella
 Lazet da vam, krouget da dad
 Doue ra bardouno ann Anaoun
 emaint brema war ar vaskaon

°a-is : /oc'h/

(Traon ar bajenn 36 eil bann, ur poz teir gwerzenn
 enn e bart e-unan :)
 Ann neb he goar hag he c'hano
 Kant dez pardoun a c'hounezo
 hag hanter kant neb he zelaouo.

Dornskridoù Milin : Kanacuennoù

41. (CHANSON GRET DA EUR C'HLOAREC HA D'E VREUR
LABOURER, A ESCOPTI DOL ETAL SANT-MALO.
An ano-mañ eo an hini roet d'an hevelep son,
hervez J. Ollivier, e Dornskridoù Ledan, I,
p. 254-261.)

Selaout hag e klefot hag e klefot kana
eur zon zo kompozet a nevez er bloaz-ma
great d'eur c'hloarek iaouank ha d'he vreur labourer
ho deuz plantet eur rosen e ti eur Miliner
ar re man loa dibreder, ho mamm, eunn intarvez
ho c'hasas ° d'ar vilin goude koan eun nosvez °a-us:ho daou
en eur lavaret dezho : - (d'ar) miliner (zo t)amall
ann hanter ia ganthan euz a bep arreval.
pa errujont er vilin e c'houlennjont mala:
- mar plij ganehoc'h, miliner, heb ho tizoblija
- peseurt, 'me ar miliner, a zo enn ho sac'hadou ?
- lod anezho arreval, ar re all zo ed du.
Pennerez ar miliner demeuz he c'hrek kenta
'c'halvaz he zad enn ti, a lavaraz d'ezha :
- 'n han' Doue, va zad, 'mezhi, pa walot ann ed du
tennit danvez ar c'hrampoez dre ma kafot ho tu.
- Allaz! va merc'h, emezhan, n'emezo bleud na brenn,
ar c'hloarek zo el laou hag he vreur war ar genn
- List ho, 'me ar bennerez, m'ho c'haso aless
me zistago ho c'hezek hag ho losko da vale
- ac'hanta, paotred iaouank, n'eo ket aze 'kavien e veac'h
distaget eo ho kezek hag eet n'ouzon pelec'h.
- List-ho em'ar c'hloarek, ne daint ket euz ar vro
pa vezo malet deomp-ni, neuze ni ho c'hlaso.
Setu kenta finesa en devoe ar c'hloarek :
eren 'reont ho zac'hadou goude ma cent malet.
o lakat warnezho lasou mad stardet c'houek
neuze ez ejont kuit war-zu klask ho c'hezek.
Setu kenta finesa en devoe ar miliner :
eren ar zac'hadou gant eur zug kreff eun er
ha darc'hei war n'ezho azloc'h eul liser wenn
ne zea ken gant ar c'hloarek d'ar gear nemet ar brenn.
- Selaou, va breur, 'me'r c'hloarek, n'oun petra meuz kleve
me gred 'ma ar miliner o vazata he bried.
Mont a reont da zellet dre eunn toull ica en nor.
ne gredent gant ar vez zoken goulen digor.
- Deomp dre 'nn tual, 'mezhan, ne lojimp ket er-maez :

pe gobred hor sac'hadou hor bo lod eus ar c'hrampoez.
Sellit ouzomp, meliner, penaoz omp-ni gleviet
bet omp pell o redek ha kollet hor c'hezek.
ha tenval eo 'r gwasa, pell eo deomp mont d'ar gear
fenez e rankimp loja enn ho ti, meliner.
- Va joa, eme'r miliner. Bez'em euz tri gwele:
va grek ha me en unan, va merc'h en egile.
Setu eunn all nevez, ne vez den 'bed enghan.
Emeur oc'h ober krampoez, hag ho po da goania.

*****
Karantez ar bennherez a dlle enn nos-se
dout d'he divertissa da gichen he gwele.
ar c'hloarek her gouezaz, a ieaz da dal ann or.
hag a skoaz goustadik hag en devoe digor.
- Delit, 'me ar bennerez, gwisket eur roched fresk.
P'ho po debred, evet, deut enn ho kwele prest.
amourcoust ar bennerez pa deuz da dal ann or,
kaer en devoe darc'hei ne deue den d'he digor
Mont a reaz ac'hano ha droug enghan, me gred,
o pedi mil malloz war galoun ar merc'hed.
Ebad oa klevet ar c'hloareg o lavaret d'he vreur :
- Me zo bet hed ann noz gant merc'h ar milineur
am euz bet diganti eur roched lien moan,
krampoezigou viaouet ha leaz kaoulet d'am c'hoan.
eul louarn a bag eur iar ne laosk ket da reded
eunn den en tal eur feunteun zo diod gouzany sec'hed.

vvvvvvvvv

(Hervez J. Ollivier eo diglok ar skrid-mañ e-keñver
an hini a gaver e Dornskridoù Ledan)

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

42. PERSOUN LESKOAT HA JEANNE AR GALLIK

O vont d'ar foar d'ann Huelgoat
me renkontraz persoun Leskoat
a ginnig din eur voutaillad
ha me reaz dezhan eur podad.
ma oe adjuget ar marc'had :
- Fanch Moizan, laz Jann ar Gallik
m'es grai a gant skoet pinvidik
- vit ann dra ze (me) ne rinn ket
koumer din diou veach e ze bet,
bara he zad am euz debret
Persoun Leskoat a lavare
da Jean ar Gallik eunn deiz a oe :
- Jeannik ar Gallik, va c'hoar gaer garet
digasit ho kwele d'am c'hamp
pa vo eet ho pried d'ar marc'had,
ni iel hon daou enn eur gwelead.
- evit ann dra ze ne rinn ket
respeti va fried a zo dleet.
Persoun Leskoat a zo fachet
o veza ne deuz out-han sentet
Jannik ar Gallik a lavare
na d'he fried paour eunn deiz a oe :
- Va fried paour, mar am c'heret
ouzin a dra vad e sentfed :
kasit va breur belek euz ho ti
pe ma ne rit me zortai.
- Jannik ar Gallik, va fried oc'h,
ne ra nemet farsal ouzoc'h.
Tremenet atao diout-han
c'houl vezo welloc'h anezhan.
- Ne deo ked farsal eo a ra
rak gourdrouz a ra va laza.
Persoun Leskoat a lavare
da Jeann ar Gallik eunn deiz a oe :
- Janik 'r Gallik, me meuz klevet
eo ho tad nouet, sakramantet,
abaoue diziou tremenet
- Janik Gallik a lavare
na de fried paour enn dervez-se :
- va fried paour, na nam c'hirit,

da welet va zad ganen deuit,
a zo nouet, sakramantet
abaoue diziou tremenet.
- da welet va zad ned-in ket
da charreat mein /glaz/ me rank monet.
kasit ho mitez vihan ganec'h
hi a rai kompagnenez dehoc'h.
e bord ar c'hoad pa zint erruet
ar vatez he deuz lavaret :
- petra zo a nevez er c'hoad-mañ ?
ne ra va goad nemet krena.
Va mestrez paour, ouzin sentit
hag ac'han d'ar gear (c'houi) distroit.
- vit ac'han d'ar gear me ne rinn ket
da welet va zad me renk monet
E ti he zad pa oa erruet
bonjour he devez lavaret,
bonjour ha joa er maner-man.
Va zadik paour, peleac'h eman ?
Klevet em euz ez eo gwall glañ.
geier, va mero'h, ac'h euz klevet,
rak evit klan me ne doun ket bet.
- Va merc'hik paour, ouzin sentit
hag er gear da loja choumit.
evit da loja ne choumin ket
va fried ganen a ve nec'het.
E bord ar c'hoad pint erruet
Fanch Moizan o deuz gwelet.
gant han eur vouc'hal daou bennek.
da Jean ar Gallik en deuz lavaret :
- Lavar da in manus pa giri
emoud aze el leac'h ma varvi.
- Fanch Moizan, n'am lazit ket
ha me roio dehoc'h daou c'hant skoet.
Digant persoun Leskoat n'ho po ket.
ar vatez vihan pe deuz klevet
e vije he mestrez lazet
d'he briata a zo lammet.
Fanch Moizan dezhi ro eur javedad
evit ma teuje d'he c'huitaat.
- va mitez vihan, kea da laret
dar gear dam fried forsan^o he vreur belek
In manus tuas, Domine,
Jezus, kommerit va ene
hag hini va bugel ive.
hag hen skei gant-hi diwar he ...^o
ken a welaz penn ann inosant
hag hen o c'houlenn badisiant
ha d'he vamm baour ar sakramant.

° Ollivier a
lenn : forban.

° Ollivier a
lenn: flank(?)
Cf. Ernault,
Glossaire, p.239

(Persoun Leskoat ha Jeanne ar Gallik)

-Persoun Leskoat, didost aman
da vadezi ar bugel man.
- Pa zoud koumanset 'peurlazi
taol i aze el leac'h ma kiri.
taol i aze enn eur poull glaou
ha golo anezho gant deliaou
Persoun Leskoat a lavare
na da Fanch Moizan neuze :
- Kea brema da redek ar vro
pam vezo arc'hant me da baeo.
- Da redek bro me ne dinn ket,
da genta me rank beza paet.
Enn eun ostaleri ez int eet :
boutailad o devez goulennet
N'oant ket koumanset da eva
ma koumans ar c'hok da gana,
oc'h ar ber eno o rosta.
Ann hostiz en deuz lavaret
eunn dra bennak zo erruet
p'en deuz eur c'hok rostet kanet.
N'oa ket ho banneou peurevet
daou archer en ti zo erruet.
ex persoun Leskoat (ez) int kroget.
Fanch Moizan n'ho deuz lezet.
Persoun Leskoat a oe mouget
ha Fanch Moizan hevelep
Setu peseurt vad o deuz bet.

vvvvv

43. AR PAOUR

Deskit gant eur zervicherez
da ober vad d'ar paour aliez.
hennez eo hent ar baradoz
ha da vont d'ar c'hloar da repoz.
houman a zicure he boued
'dal ma wele paour keaz ebet
rei a gare ann aluzen
beza oa mad oc'h ar beorien.
hor zalver a zeuz eun dervez
d'he c'haout ha da gacut he mestrez,
gwisket enn eur paour da c'houlen
kaout lojeiz eun noz hepken.
Ar mestr er gear ne zedo ket.
Ar vestrez he deuz lavaret:
- ama neuz nemet daou wele :
unan d'am fried ha d'in-me
hag evit va flac'h egile.
Paour keaz m'ho lojfe 'galoun vad
ma oufenn peleac'h ho lakaat.

.....
Setu pa oe ar paour lojet
gant ar c'houez vad 'oant ravisset.
pebez enor oa d'ar plac'h-se
kaout hor Zalver enn he gwele.
da bell ann noz divezad braz
ar mestr er gear a erruaz.
ar plac'h enn eur farsal out han
he deveuz lavaret dezhan :
- deut oc'h, va mestr, dam digousket.
Ni hon doa eur paour ama lojet
hag o sonjal ne zeujac'h ket
eo eat em gwele da gousket.
- N'em eus netra, netra ebet,
eme ar mestr, da lavaret,
ma n hoc'h euz great kement se
ho tiou abalamour da Zoue.
Ar paour he gomzou pa glevaz
primm euz he wele a zeuz
da c'houlen oc'h ar mestr timad
d'he drugarekaat.
.....
Setu ma her pedjont ho zri

da chom bepred da reposit
 hag e lavar ne raje ket,
 e teuje da dal ann oaled.
 pa zedont ho daou azezet,
 unan a bep tu d'an oalet,
 ar mestr en devez goulennet
 hag hen 'ouie kelou ebed.
 - Ec, emezha, ar vosen a zeuio
 hag ar geraouez a echuo.
 Kaer o devez ar veleien
 prezeg ^{bepred} ehan d'ar gristenien
 ne reont van e nep kountre
 evit klevet komzou Doue.
 - hag hen a zo ar virione
 ar pez a livirit aze ?
 - Ker gwir ha ma zec ho matez
 maro war he daoulin, den kez,
 maro ho plac'h enn he gwele
 endra edo o pidi Doue.
 eat eo he ene da reposit
 gant ann elez d'ar baradoz.
 Ar mestr he gomzou pa glevaz
 prim d'he gampr hen a iez
 ha pa zec ac'hano distroet
 n'oa den mui war dro he oalet
 met e leac'h^o ar paour eur grusifi ° W:plas
 a lak anezhan da estoni.
 mar krede mad - piou ne gredfe! -
 en devoa komzet oc'h Doue.

vvvvvvvvvv

(Sell. ouzh H. Perennès en Annales de Bretagne, levrenn 46, 1939, p.284-288 : Ar paour.)

Dornskridoù Milin: Kanaouennoù

44. AR SEIS MANAC'H

Er gerik a Voutroulez war ann hent da vont da Roum
 euz savet eur gouent nevez zo enn han menec'h o chom
 zo savet eur gouent nevez zo enn han menec'h iacuank
 ne baouezont noz na deiz da ziroll ar merc'hed koant.
 eur vinorezik iacuank hag a ioa meurbed devoez
 a iea da iliz sant Franses, aben dicu, teir gwech bemdez
 ha dont unan euz ar venec'h na da lavaret d'ezhi :
 - deut ganeomp-ni, minorezik, deut ganeomp-ni(me) d'hon ti.
 eno welot ann taoligner, ar mysteriou exselant.

.....
 P'oa bet seiz mis hanter eno n'en em gav ket tamm euz
 hag ivez ar seiz manac'h meurbed en em gav diez
 ha dont unan euz ar venec'h na da lavaret d'ezhi
 - Aotrou Doue, minorezik, 'trou Doue, petra raimp-ni ?
 Dont a rai eur vikel nevez, e peb leac'h vezo klasket
 Siouaz dehoc'h hu 'ta, minorezik, c'houi ranko beza lazet.

..... ° (AR RE-MA a zo a re er werzenn)
 P'edo ar re-ma^o ann daou iacuank o tont gant-hi d'ann traou
 edo ar re (gosa) o rei dezhi fasadou
 - en han' Doue 'ta, tad Olier, enn han' Doue n'am skoit ket,
 eur bugel zo etre va dicu gostez meurbed a zo souezet.
 - Ni hon euz lazet teir femelen, krouadar gant pep hind
 ha c'houi ivez Fransezak an drivac'hved a reont hi.
 Ni zo kriz evel ann diaoul^o ha ien evel ann ero'h °a-us:
 ne reomp van evit gwelet gouela na map na merc'h. diamant

.....
 eunn den iacuank euz ann arme a zeuaz da c'houlenn loja
 -lit enn ho roud, den iacuank, ne vez lojet den ama.
 Setu ann digentil iacuank o tistrei war he c'his
 hag hen gwelet eur femelen^o traouik ann iliz.
 hag hen monet da loja)
 anntronoz paz eaz ac'hano ez eaz d'eun ostaleuri
 e lavaraz d'an ostiz : - roit d'in da zibri, da eva
 me lavarao deoc'h eun torfed am eus gwelet enn noz-ma.
 me meuz gwelet laza eur plac'h, kaera plac'h a ioa er bed
 Kaera plac'h a ioa enn idol hag a oufed da welot.
 ann hini zo o kana ann oferen eo dalc'her ar goulou
 ann hini zo oc'h he zervicha a zo paotr ar c'hontellou.

vvvvvvvv

45. AR PAOUR KEAZ

Me ho ped, spered Doue, entant va spered
ma rinn eur chanson nevez da rei d'ar Vretouned
diwar benn eur skouer braz a zo bet c'hoarvezet
ebarz e Breiz Izel e miz Du tremenet.
Krena ra va c'haloun ha va goad em gwaziou,
va daoulagad ne reont nemet skuil(1) a daolou.
O tonet da gompren peger braz eo'n anken
digan hoc'h-hu, gwerc'hez, nerz, sikour me c'houlenn.
goude ma oa maro he dud gant ar c'hlerved
eunn den iacuankik flamm zo en em zilezet,
zo en em zilezet da bep tristi(di)gez,
da gaout nacun ha riou ha pep seurt paourentez,
hema loa eur paour keaz ne grede klask netra.
Tud vad, dre garantez, a gase boned dezha.
O veza ma oa iouank 'teue tud d'he skandalat
dre'n abek ne zortie, ne zee da labourat.
Gouzant a re dismegans gant gwir baclanded
o lakat he fizians er werc'hez binniget.
beza en doa he imach ha hini ar basion
dirazho bemdez c'houlou e pede a vir galoun.
eunn ozac'h euz ar c'hontre, o klevet en doa posn
a iez d'he welet, a lavaraz d'ezhan :
- deut dam zi da labourat. - ar paour keaz a lavar :
- gouzout a ran, emezhan, labourat ann douar.
ne meuz ket a zillad, nag ivez pal na mar.
pevar skoet a vank din vit gallout kaout pep tra.
me a iafe d'ho ti 'vit neuze ho faes.
ann ozac'h, war he c'her, pevar skoet en deuz roet.
ha lavaret d'ezhan : - va mignoun na vankit ket.
Lavaret a reaz d'ezhan : - deuz dam zi da labourat,
pas pezo pal ha mar ha prenet da zillad.
monet a reaz d'he di ma ce eur pennad mad
plijout a rea d'ezhan, mad oa da labourat.
eun dervez, dreist ann holl, e cent holl souezet
o sonjal er paour keaz, e pelec'h oa chumet.
mazedot da welet ma ce kavet maro
ebarz enn he grampik war eunn dournad kolo.
Lianet e ce e gorf da veza sebelist
sevel a reaz ar brud mazedot tud da welet.
He-man a reaz ive drema oa euz ar c'hanton

drema oa euz ar c'hanton, o Doue, pebez eston !
o font er meaz ann ti en devez lavaret:
- Biken ne zai ann ene-se e baradoz Doue
ken nen devezo paet ar pez a vank din-me.
Ne deuz ket gwall bell c'hoaz emez dezhan roet
da breña pal ha mar ha dillad pevar skoet.
dre ar c'homzou spountuz (na) neuze a lavar
ne ouzoun ket penaoz ne zigor ket ann douar
o viret oc'h ann ene a ioa o vont d'ar joaiou
a vije digemeret gant Jezuz enn envou.
ar verc'hez gloriuz Vari dre ma oa dezhi fidel
a aotreaz ann eur-man adarre d'he zervicher
ma teuje war ann douar evit dont da labourat
evit donet d'he di da baea he zlead.
Maret a reaz d'e di, bez'e oe digemeret,
goulen a reaz labour ma oe dezhan roet.
Labourat a ree'r park koulez hag ann tri wella,
ar pez a estons, heb dibri nag eva.
pa veze poent ar pred, kaer a ioa he bidid
evit monet gantho, gantho holl da zibri
en em daole a-gostez eno war he c'hinou,
en em daole d'ann douar vit gouzarn he boaniou.
Dont a ra an uzuiller souezet da gaout acun,
monet a ra raktal da laret d'ar persoun :
- Duman euz eul labourer a ra kemend ha tri
hag ar pez a vantr ann holl, heb eva na dibri.
- Mad, eme ar persoun, grit evel kent bepred,
bremaik a-ben eur pennad, me ielo da wet.
Pa z eaz ebarz er park dre c'hras ann aotrou Doue
oc'h anavezaz prim penaoz oa cunn ene.
- Me das ped, ene paour, lavar din-ta me ped° °lenn:me'z
ha neo ket hirio eiz dez meuz da gorf sebeliet? ped
petra ac'heuz ezoum, petra glaskez ama,
petra ac'heuz ezom evit da ziboania ?
- Pevar skoet am oa bet digant mestr ann ti-ma :
dre vadelez va Doue ez cunn deut d'ho faea.
- E-leac'h pevar, eiz me roic mar bez red
ma vici em paour, vit ma vici diboaniet.
- Nem euz ket a c'halloud da vonet d'ann envou
ken nam bezo klevet gant va eal ar c'helou.
Ware'hoaz d'ar marc-man, m'her laro dehoc'h, aotrou.
Mont a reaz ar persoun da gas d'ezhan 'nn arc'hant
evit ma vije tennet euz a boan, a dourmant.
Pa astennaz he zourn da gemeret an arc'hant
e santaz eur boan vras (ann uzuiller dizamant).
he vrasac'h betek he skoaz out-han a oe sounnet
hag ann arc'hant d'ann douar euz he zourn zo kouezet.

vvvvvvvvvv

Dornskridoù Milin : Kanaouennoù

46. COMPLAINTE SUR LA MORT VIOLENTE DU P. GUILLAUME
LECCOURT, GARDIEN DES CORDELIERS DU MONASTERE DE
N.D. DE GRACES PRES GUINGAMP.

Kichen goengamp, en couent Graç
a zo bet gret eur malheur braz

ar gardien zo bet lahet
gant daou vanac'h milliguet,
'r per Louis, ar per Frances
a heurtas 'n or assambles.

mez ann or a oa premet mad.
- piou a zo aze, 'me an Tad.
- digoret, 'me ann daou vanac'h
- henoan na digrin ket dac'h.

Ann daou vanac'h a lavare
da c'hardien Gras a neuze :
- Gardien Gras, digor dimp ni,
ema'r laer er saoristery.

Allum e ar golo er lamp
digor armel ar sacramant.
Gardien Gras, vel ma clevez
da bedi Doue n'em lekaz.

'n e goaze, 'n e oele savet
d'bidid Doue en em laket :
- Itron Vari, assistanc din,
mi'm euz ornet arvat ho ty.

daieu gali acu(r) zo 'n ho ty
pa arruis na oa hiry.
eur c'hmstod hag eur groaz arc'hant
d'ho seis aoter accoutramant.

a neuze da digori e et :
ker goaz digor n'han devoa gret,
quer goaz digor n'han devoa gret
e vue zo dea coustet.

ha pa oe marv gardien graç
cetu ar c'hleyer o son glas !

ar per Louis a lavare
d'ar per Frances ac a neuze :

- Kemer alc'housou ann ilis
ha ques fomuz da groec'h ar ving.
ha mar a zo nicun o son
plant eunn dag emm creiz e galon.

ar per Frances a lavare
enn traon ar ving pa disquenne :
- mi assur d'hac'h dre ma fe vat
n'an deuz nicun o vranseillat.

nan deuz nicun o vranseillat
met graç ar cœrc'hez hag e map.
da Vountroulez hi a zo et
peb habit neve o deuz bet.

Peb habit ru passamantet
oz menec'h na dereont ket
ann daou vanac'h a c'houlenne
ouz ar passajer a neuze :

- tremenet an omp ar bord al
car nimp ni na nomp quet tud fal.
- Tud honest oc'h; m'ho tremeno.
tostet d'ar vag ha mi oelo.

ha dal ma tostajont d'ar vag
e hes ann dour en liou ar goad.
- petore torfet o heus gret
dour ar mor n'ho andurfe quet.

- Gardien Graç a zo lahet
ac a zo dimp ni tamallet.
war al lec'h a hint bet staguet
hac hep dale hint bet crouguet.

Autro Doue pardon dimp-ni
d'ar martyr, de vuntrerien gri !

